Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto
6.2.2019

SM191998
00.00.01.00.00
SMDno-2017-700

Erityisasiantuntija Elina Rantakokko, SM/PO

Eduskunnan hallintovaliokunta

Sisäministeriön vastine hallintovaliokunnalle HE 179/2018 vp:stä esitettyihin lausuntoihin

Hallituksen esityksen eduskunnalle ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain ja asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta (HE 179/2018 vp) valiokuntakäsittelyn yhteydessä hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriön vastinetta annettuihin asiantuntijalausuntoihin.

Sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa puolustusministeriön ja Puolustusvoimien pääesikunnan lausunnoista.

Sisäministeriö huomioi, että perustuslakivaliokunta ei ole antanut vielä lausuntoaan hallituksen esityksestä, joten osin tässä vastineessa esitetyt muutosesitykset voivat vielä tarkentua edellä mainitun lausunnon johdosta.

Sisäministeriö esittää vastineenaan kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnot 1. lakiehdotukseen

2 § Ampuma-ase

Asehistorian Liitto katsoo, että ampuma-aseen määritelmää on laajennettu merkittävästi, koska uudesta määritelmästä on poistettu lause ”ei tarvitse aiheutua vaaraa ihmiselle” ja ampuma-asetta muistuttavat esineet sekä muut esineet, jotka ovat muutettavissa ampuma-aseeksi ovat ehdotuksen mukaan ampuma-aseita. Asehistorian Liitto huomioi myös, että muotoilu ”ilman erityistietoja ja -taitoja” on poistettu. Myös Suomen Asehistoriallinen Seura esittää kritiikkiä muutoksen osalta, jossa ampuma-aseen määritelmästä on poistettu edellytys, jonka mukaan ampuma-aseen tulee voida aiheuttaa vaaraa ihmiselle.

Sisäministeriö toteaa, että muutosehdotukset johtuvat asedirektiivistä, sillä asedirektiivin 1 artiklassa olevassa ampuma-aseen määritelmä ei sisällä edellytystä vaaran aiheuttamisesta ihmiselle. Lisäksi asedirektiivin 1 artiklan mukaisesti ampuma-asetta muistuttavat esineet sekä muut esineet, jotka ovat muutettavissa ampuma-aseeksi ovat ampuma-aseita. Asedirektiivi ei myöskään edellytä, että ampuma-aseeksi muuttamisen tulisi olla mahdollista ilman erityisiä tietoja tai taitoja, joten viittaus ehdotetaan poistettavaksi laista, jotta kansallinen laki täyttäisi asedirektiivin määritelmän.

Tulli on huomioinut lausunnossaan, että ampuma-aselain 2 §:n 2 momenttiin on lisätty uutena asiana säädös, jolla ampuma-aseeksi katsotaan myös sellainen esine, joka on suunniteltu paukkupatruunoiden laukaisemista varten, jollei sen muutamista 1 momentin mukaiseksi ole teknisesti estetty ja sisäministeriön asetuksella säädetään teknisistä vaatimuksista muuntamisen estämiseksi. Tulli korostaa, että käytännön tullivalvonnan kannalta nämä sisäministeriön asetuksella säätämien teknisten vaatimusten sisältö tulee olemaan keskeisessä roolissa. Näiden teknisten vaatimusten tulisi ensinnäkin olla sellaiset, joilla tosiasiallisesti estetään paukkupatruunoiden laukaisemiseen suunniteltujen esineiden muuntaminen 2 §:n 1 momentin mukaiseksi. Toiseksi, teknisten vaatimusten tulisi olla riittävän selkeät ja yksinkertaiset valvoa, jotta Tulli pystyisi käytännön tullivalvontaa suorittaessaan toteamaan niiden noudattamisen.

Luonnos sisäministeriön asetukseksi muun muassa teknisistä vaatimuksista muuntamisen estämiseksi on valmisteltu ja tarkoitus lähettää lausunnolle alkuvuodesta 2019.

Suomen Metsästäjäliitto toteaa, että kolmannen momentin listaukseen tulisi lisätä koirankoulutukseen tarkoitetut noutoesineen heittävät ja- tai ääntä synnyttävät laitteet.

Suuri osa niin kutsutuista starttiaseista on joko sellaisenaan ampuma-aseiksi katsottavia esineitä, tyypillisesti kaasuaseita, tai ilman erityistietoja ja taitoja ampuma-aseiksi muunnettavia esineitä, eikä niitä tästä syystä voida määritellä ampuma-aseen määritelmän ulkopuolelle. Osa starttipistooleina viime vuosina myydyistä esineistä on katsottu tuomioistuinkäytännössä ja viranomaislausunnoissa kaasuaseiksi. Kaasuase on ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 9 kohdan mukaan ollut ampuma-aselainsäädännön soveltamisalaan kuuluva luvanvarainen esine koko vuonna 1998 voimaan tulleen ampuma-aselain voimassaoloajan ja jo ampuma-aselakia edeltäneen vuoden 1933 lain voimassaoloaikana.

3 § Aseen osa

Tulli katsoo, että sarjatuliaseiden latauslaitteiden sääntely on tehty 3 §:ssä puutteellisesti. Tullin näkemyksen mukaan tämä yleisten sarjatuliaseiden latauslaitteiden luokittelu aseen osaksi pitäisi kuitenkin selvyyden vuoksi säätää auki varsinaiseen pykälätekstiin esimerkiksi 3 §:n 2 momenttiin tyyliin: Aseen osaksi katsotaan myös latauslaite, jos se on sarjatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite. Ehdotus on kannatettava.

Suomen Reserviupseeriliitto toteaa, että tietynkokoisten lippaiden määrittäminen aseen osaksi voi aiheuttaa käytännön ongelmia, joka vaatii tarkennuksia. Lausunnonantaja pohtii lausunnossaan, voiko esimerkiksi B-kategorian aseeseen laittaa normaalikokoisen lippaan, jos ampuminen tapahtuu A-luvan omaavan henkilön valvonnassa. Järjestön mukaan tarkennettavaa on myös muun muassa siinä, hyväksytäänkö mekaanisesti rajoitetut normaalikokoiset lippaat B-kategorian aseissa. Tämä on tärkeää, koska osaan reserviläisten käyttämistä itselataavista aseista ei ole saatavilla lyhyitä lippaita.

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esityksellä ei ole ehdotettu muutettavaksi valvottua käyttöä koskevia säännöksiä, eli ampuma-aselain mukaisesti esityksen mukaisesti luvanvaraisen latauslaitteen voisi antaa valvotussa käytössä toiselle

henkilölle. Luvanvaraisen latauslaitteen pysyvää rajoittamista olisi hyvä säännellä ampuma-aselaissa.

Useat järjestöt ovat kritisoineet hallituksen esityksessä ehdotettua isokapasiteettisten latauslaitteiden määrittelyä aseen osaksi. Myös puolustusvaliokunta toteaa lausunnossaan, että valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että niin sanottujen pitkien lippaiden hallussapito edellyttää jatkossa lupaa aseeseen, jossa tällaista lipasta saa käyttää. Käytännössä pitkien eli kiväärityyppisten aseiden osalta tämä tarkoittaa yli 10 patruunan lipasta ja lyhyiden aseiden osalta yli 20 patruunan lipasta. Mikäli henkilön hallussa on tämänkaltainen lipas ilman lupaa edellä mainittuun aseeseen, tulee henkilön kaikki aseluvat muutosesityksen mukaan automaattisesti peruuttaa. Esitystä voidaan valiokunnan mielestä pitää tältä osin erittäin ongelmallisena, koska lippaita on Suomessa yksityishenkilöiden hallussa paljon, eikä niitä ole rekisteröity poliisin sähköiseen lupajärjestelmään siitä syystä, ettei niitä tällä hetkellä koske lupa-, ilmoitus- eikä merkintämenettely. Puolustusvaliokunta pitää tärkeänä, että hallintovaliokunta mietinnössään arvioi, miten tämä kysymys on ratkaistavissa.

Sisäministeriö toteaa, että esityksessä ehdotetaan, että tietyt asedirektiivissä kiellettyjen ampuma-aseiden luokkaan siirretyt ampuma-aseen ja latauslaitteen yhdistelmät olisivat ampuma-aselaissa erityisen vaarallisia ampuma-aseita ja niitä koskisivat aikaisempaa tiukemmat luvanmyöntämisen edellytykset. Asedirektiivin muutokset koskevat ainoastaan 12.6.2017 jälkeen rekisteröityjä ampuma aseita, eli tätä ennen hankitun ja rekisteröidyn ampuma-aseen haltija, jolla on siihen voimassa oleva lupa, voisi pitää hallussaan aseen ja ison latauslaitteen luvan voimassaoloajan.

Asedirektiivin mukaan tiettyjen kapasiteetiltaan isojen latauslaitteiden hankinta on sallittu ainoastaan henkilöille, joilla on siihen lupa. Lisäksi asedirektiivi edellyttää, että jos henkilöllä on asedirektiivissä luvanvaraisten aseiden B-luokkaan luokiteltuun ampuma-aseeseen aselupa ja hänen hallussaan on tällainen kapasiteetiltaan iso latauslaite, häneltä tulee peruuttaa aseluvat kaikkiin B-luokan ampuma-aseisiin, riippumatta siitä, sopiiko latauslaite asennettavaksi hänellä olevaan ampuma-aseeseen. Asedirektiivin muutos tarkoittaa sitä, että latauslaitteiden kauppaa ja niiden hallussapitoa tulee voida valvoa ja säännellä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ampuma-aselaissa aseen osaksi määritellään kapasiteetiltaan isot latauslaitteet ja ne olisivat luvanvaraisia. Lakiehdotukseen sisältyy siirtymäsäännös, jonka nojalla sen, joka on asedirektiivin voimaantulon jälkeen hankkinut ampuma-aseen ja tällaisen kapasiteetiltaan ison latauslaitteen, olisi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta hankittava lupa ampuma-aseen tai sen osan hallussapitoon. Luvan hankkimisen sijasta henkilö voisi luovuttaa latauslaitteen sille, jolla on ampuma-aselain nojalla oikeus sen hankkimiseen tai luovuttaa latauslaitteen poliisille, jolloin latauslaite siirtyisi korvauksetta valtion omistukseen. Esitetyn säännösmuutoksen vaikutuksia rajaisi se, että ampuma-aseen osana ei kuitenkaan pidettäisi sellaista latauslaitetta, joka on valmistettu sellaiseen sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 ja joka ei sovi asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lippaalliseen kertatuliaseeseen. Asedirektiivin latauslaitteita koskevat säännökset koskevat itselataavaan kertatuliaseeseen asennettavaksi sopivia latauslaitteita ja hallituksen esityksen valmistelussa on katsottu, että esimerkiksi vanhojen Suomi-konepistoolien latauslaitteet eivät sovellu asennettavaksi itselataaviin kertatuliaseisiin, joten ne voitaisiin jättää luvanvaraisuuden ulkopuolelle. Myöskään pysyvästi toimintakelvottomiksi tehtyjä latauslaitteita ei katsottaisi aseen osiksi, pysyvästi

toimintakelvottomaksi tekemisestä on tarkoitus antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Esitys vaikuttaa mahdollisuuteen pitää hallussa isoja latauslaitteita ja sitä kautta perustuslain 15 §:ssä turvattuun omaisuuden suojaan. Isot latauslaitteet eivät ole myyntiarvoltaan yleisesti ottaen arvokkaita ja esimerkiksi Puolustusvoimat on myynyt niitä muutaman euron kappalehinnalla.

Omaisuudensuojan taannehtivuutta koskeva ulottuvuus liittyy perinteisesti ennen kaikkea yksityisoikeudellisten sopimussuhteiden pysyvyyteen eikä hallintopäätösten, kuten esimerkiksi aseluvan myöntämisen, pysyvyyteen. Tällaisiin hallinnollisiin päätöksiin liittyviä oikeutettuja odotuksia suojaa kyllä hallinto-oikeudellinen luottamuksensuoja, mutta tämän ei taas ole perinteisesti ajateltu asettavan ehdottomia rajoitteita lainsäätäjälle. Aseiden omistamisen luvanvaraistaminen ja tästä johtuvat esimerkiksi luovuttamista koskevat rajoitukset ovat sinällään perustuslakivaliokunnan pitkäaikaisessa käytännössään hyväksymiä (esim. PeVL 15/1996 vp). Näin ollen hallituksen esitystä valmisteltaessa on katsottu, että omaisuudensuojasta ei sinänsä johdu esteitä tämän kaltaiselle ”taannehtivalle” puuttumiselle omaisuudensuojan kannalta merkitykselliseen lupalainsäädäntöön.

Suomen Asehistoriallinen Seura katsoo, että piipun osalta tulkinta direktiiviä tiukemmaksi on tulkittu väärin.

Sisäministeriö toteaa, että piippu on voimassaolevan ampuma-aselain 3 §:n mukaan aseen osa, eikä asiaan ole esitetty hallituksen esityksessä muutosta.

Suomen Asehistoriallinen Seura on ottanut lausuntoonsa lainauksen, jonka mukaan *”.... luvanvaraisuus ei koskisi ensinnäkään sellaista latauslaitetta, joka on valmistettu sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 ja joka ei sovi ... itselataavaan kertatuliaseeseen tai lippaalliseen kertatuliaseeseen.* Näitä latauslaitteita olisivat Emma pikakiväärin ja Lahti-Saloranta pikakiväärin latauslaitteet. ” ja toteaa, että viimeinen lause on tyhjentävyydessään perin outo, sillä mm. ns. Suomi-konepistoolin lippaita on myyty tuhansittain matkamuistoiksi.

Sisäministeriö vastaa, että hallituksen esityksen sivulla 28, 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että aseen osan määritelmän ulkopuolelle jäisivät Suomi-konepistoolien ja niin sanotun Emma-pikakiväärin ja Lahti-Saloranta pikakiväärin latauslaitteet.

Asehistorian Liitto katsoo, että sarjatuliaseen laukaisukoneiston tai erityisesti sen yksittäisen osan ei tule olla luvanvarainen aseen osa.

Sisäministeriö toteaa, että pykälän muutosehdotus, jonka mukaan sarjatuliaseen osaksi katsotaan myös sellainen laukaisukoneisto, laukaisukoneiston osa ja muu aseeseen suunniteltu esine, joka sellaisenaan tai yhdessä muiden osien kanssa mahdollistaa sarjatulen tai sitä jäljittelevän toiminnan ampuma-aseessa, vastaa asedirektiivin 1 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan olennaisen osan määritelmää ja tarkoituksena muutoksella on siis saattaa kansallinen laki vastaamaan asedirektiiviä.

6 a § Lyhyt ja pitkä ampuma-ase

Asehistorian Liitto katsoo, että olisi selkeyttävää, että määritellään alle 300/600 mm piipun/kokonaispituisen aseen olevan pistooliluokkaan B1 kuuluva, jolloin

mahdollinen niin sanottujen välimittaisten aseiden epämääräinen kategoria jäisi pois. Reserviläisurheiluliitto katsoo, että esitetty 300 mm vähimmäismitta piipulle 600 mm kokonaispituudeksi on aivan turha rajoitus, joka rajoittaa käytettävissä olevaa asevalikoimaa.

Asealan Elinkeinonharjoittajat ja Asekauppiaiden Liitto katsovat, että muualla EU:ssa direktiivin määritelmäksi riittää lyhyt tai pitkä ase eli alle 600 mm tai yli 600mm. Suomen lainsäädäntö vaatii kansallisella lisäyksellä yli 300 mm piippua yli 600 mm kokopituudella olevaan aseeseen, jolloin jo maassa oleville niin sanotuille ”muu aseille” ei lupia voitaisi myöntää. Lausunnonantaja katsoo, että on ongelmia ja kohtuutonta haittaa tuottava lisäys olemassa oleville aseille ja niillä harrastaville mikäli Suomen lainsäädäntö määrittelee ne kokonaan lain ulkopuolelle.

Ehdotetun uuden pykälän tarkoituksena on säätää lyhyiden ja pitkien ampuma-aseiden mitat vastaamaan asedirektiivin määrittelemiä mittoja. Ampuma-aselain määritelmä on tähän saakka poikennut asedirektiivin määritelmästä.

8 § Taskuase

Asehistorian Liitto katsoo, että taskuase-kategoria tulee poistaa ampuma-aselaista. Euroopan parlamentin jäsen Halla-aho katsoo, että taskuaseen määritelmää on yksinkertaistettu, mikä on perusteltua. Koko taskuaseen käsite on kuitenkin tarpeeton, koska ”normaalikokoinen” pistooli on käytännössä aivan yhtä helposti kätkettävissä. Taskuaseiden kieltäminen ei lisää turvallisuutta. Lausunnonantaja katsoo, että toisaalta kansalaisten hallussa on runsaasti kauan sitten hankittuja, luvattomia pikkupistooleja, jotka olisi mahdollista saada valvonnan piiriin, jos omistajilla olisi mahdollisuus hakea hallussapitolupia ja että taskuasekielto kannustaa laittoman hallussapidon jatkamiseen.

Sisäministeriö huomioi, että taskuasetta koskeva säädös on voimassaolevassa ampuma-aselaissa ja säädökseen ehdotetaan hallituksen esityksessä vain tarkennuksia. Taskuaseet ovat koonsa vuoksi helposti kätkettävissä ja aselupa taskuasetta ja sen osaa varten voidaan antaa ampuma-aselain mukaisesti vain asekeräilijälle ampuma-aseiden tai aseen osien museossa tai kokoelmassa pitämiseen, muistoesineenä säilyttämiseen sekä työhön, jossa ase on välttämätön. Sisäministeriö katsoo, että taskuaseista on tarpeellista edelleen säätää erikseen ampuma-aselaissa.

9 § Erityisen vaarallinen ampuma-ase

Asehistorian Liitto katsoo, että sarjatuliaseesta johonkin muuhun toimintatapaan pysyvästi ja poliisin hyväksymällä tavalla muutettua asetta ei tulisi rinnastaa sarjatuliaseeseen, johon ei voi saada aselupaa muuta kuin keräilyperusteella. Myös Asealan Elinkeinonharjoittajat ja Asekauppiaiden Liitto katsovat, että Suomessa käytössä olevat sarjatuliaseista muunnetut aseet ovat C.I.P. tarkastettuja ja hyväksyttyjä käyttöön Poliisihallituksen asehallintoyksikössä Riihimäellä.

Suomen Asehistoriallinen Seura katsoo, että perustelut, joita liittyvät C.I.P. -merkintöihin ja tarkastuksiin eivät kestä lähempää tarkastelua. Järjestö toteaa, että C.I.P. ei ole edes EU-tasoinen standardi, ainoastaan 15 maata koko maailmassa kuuluu sen piiriin, joten väite sen roolista on vahvasti ylimitoitettu, varsinkin kun nyt puhutaan EU-direktiivistä ja puolet EU:sta ei kuulu siihen. Lausunnonantaja katsoo, että C.I.P.-tarkastus vastaa luonteeltaan osittaista auton katsastusta ja se ei suojaa

millään lailla aseen epäasialliselta käytöltä, mikä käytännössä poikkeuksetta on sinänsä harvinaisen aserikon syy.

Sisäministeriö toteaa, että C.I.P. on valtiosopimus, johon Suomi on liittynyt ja sitoutunut. Sen tarkoitus on ampuma-aseiden ja patruunoiden käyttöturvallisuuden varmistaminen vieläpä niin, että yhdistelmä on käyttöturvallinen. C.I.P:hen kuuluvat käytännössä kaikki ne EU:n jäsenvaltiot, joissa on merkittävää siviiliaseiden valmistusta. Sen lisäksi siihen kuuluu myös joitakin EU:n ulkopuolisia valtioita, joissa on asevalmistusta. Suurista siviiliasevalmistajavaltioista Yhdysvalloilla on oma käyttöturvallisuusjärjestelmänsä (SAAMI). Koska C.I.P.-sopimus velvoittaa tarkastuttamaan kaikki sopimusvaltioissa valmistetut ampuma-aseet ja patruunat, se turvaa käyttöturvallisuutta tehokkaasti myös sopimusvaltioiden ulkopuolella. Tämä vähentää muiden kuin valmistajavaltioiden tarvetta liittyä suoraan sopimuksen osapuoleksi. C.I.P.-sopimuksen olemassaolon turvaamiseksi ampuma-aseet on nimenomaisesti jätetty EU:n konedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle. C.I.P.-sopimus on tunnustettu myös EU:n asedirektiivissä.

Ampuma-ase saattaa rikkoontua myös valmistusvirheen eli käytännössä virheellisen materiaalin tai mitoituksen johdosta. Lisäksi se saattaa rikkoontua virheellisen patruunan käytön johdosta. Suomen C.I.P-tarkastuslaitoksessa Poliisihallituksen asehallinnossa hylätään vuosittain tarkastuksessa joitakin kymmeniä ampuma-aseita. Vain pieni osa rikkoontuu, mutta kaikki hylätyt muodostavat C.I.P:n periaatteiden mukaisesti käyttöturvallisuusriskin.

Sotilasaseiden suunnittelussa on käytettävä osittain eri suunnitteluperiaatteita kuin siviiliaseissa. Niissä joudutaan painottamaan käyttövarmuutta jopa käyttöturvallisuuden kustannuksella. Vanhojen aseiden osalta on lisäksi mahdollista, että ne eivät ole enää alkuperäisissä mitoissa. Lisäksi vanhaa sotilaspatruunaa, joilla vanhat sotilasaseet on suunniteltu käytettäviksi, ei ole markkinoilla yleisesti saatavissa. Vanhan sotilasaseen ja uuden siviilipatruunan yhdistelmä voi käyttöturvallisuuden kannalta olla ongelmallinen.

Hallituksen esitystä valmisteltaessa on katsottu, että sarjatuliaseiden muuntaminen itselataaviksi kertatuliaseiksi pysyvästi ja luotettavasti on epävarmaa ja että ampuma-aseiden muuntamisen viranomaisvalvonta on mahdotonta. Lisäksi on todettu, että muuntaminen voi vaarantaa aseiden käyttöturvallisuuden. Näistä syistä hallituksen esityksessä on katsottu, että nämä ampuma-aseet muodostavat turvallisuusriskin niin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kuin kuluttajaturvallisuudenkin kannalta ja tästä syystä on esitetty, että näihin ampuma-aseisiin ei voisi saada jatkossa lupia. Ennen asedirektiivin voimaantuloa hankitut sarjatuliaseista muunnetut itselataavat kertatuliaseet katettaisiin esityksen mukaan siirtymäsäännöksellä, eli ne voisi pitää hallussaan luvan voimassaoloajan.

Euroopan parlamentin jäsen Halla-aho toteaa, että Suomessa kaikki aseet ovat jo tällä hetkellä kiellettyjä, paitsi silloin, kun ne ovat erikseen sallittuja. Ainoa pakottava muutostarve A7-aseiden osalta olisi se, että isot lippaat otetaan sääntelyn piiriin samalla tavoin kuin äänenvaimentimet edellisen lakiuudistuksen yhteydessä vuonna 2011. Hallitus on kuitenkin lähtenyt esityksessään siitä, että näiden aseiden siirtyminen direktiivissä ”kiellettyjen” aseiden kategoriaan pitää jollakin tavoin noteerata kansallisessa laissa. Ratkaisu on ollut se, että ne siirretään ”erityisen vaarallisten aseiden luokkaan”. Lausunnonantaja katsoo, että tämä on huono ratkaisu monestakin syystä.

Voimassaolevan ampuma-aselain 9 §:n mukaisia erityisen vaarallisia ampuma-aseita ovat kaikki asedirektiivin liitteessä I kiellettyjen ampuma-aseiden A-luokkaan sijoitetut ampuma-aseet ja hallituksen esityksessä ehdotetaan, että asedirektiivin muutoksessa kiellettyjen ampuma-aseiden luokkaan siirretyt ampuma-aseet olisivat myös erityisen vaarallisia ampuma-aseita.

15 § Asekeräilijä

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että on huomioinut aikaisemmin lausuntokierroksella lausunnossaan ampuma-aselain 15 §:n 2 momentin muutosehdotuksesta, että momentin määrittelyn tulisi rajoittua vain museolain tarkoittamiin valtionosuutta saaviin museoihin. Tämä johtuu siitä, ettei valtionosuutta saavien museoiden joukossa käytännössä ole museoita, joiden toimialaksi olisi määritelty nimenomaisesti ampuma-aseiden tai niiden osien hankkiminen.

Sisäministeriö toteaa, että ampuma-aselain 15 §:n muutosehdotus johtuu siitä, että museot on lisätty asedirektiivin soveltamisalaan. Asedirektiivin 1 artiklan 1 kohdan 7 alakohdan mukaan direktiivissä tarkoitetaan museolla yhteiskuntaa ja sen kehitystä palvelevaa pysyvää laitosta, joka on avoinna yleisölle ja joka hankkii, säilyttää, tutkii ja asettaa näytteille ampuma-aseita, olennaisia osia tai ampumatarvikkeita historiaan, kulttuuriin, tieteeseen, tekniikkaan, koulutukseen, kulttuuriperintöön tai virkistykseen liittyviä tarkoituksia varten ja jonka asianomainen jäsenvaltio tunnustaa tällaiseksi laitokseksi. Hallituksen esitystä valmisteltaessa on katsottu, että asedirektiivin muutoksen täytäntöönpano edellyttää sitä, että museon määritelmää tarkennetaan ampuma-aselaissa. Ampuma-aselaissa museo on ollut tarkoitus määrittää kuten museolaissa, ottaen huomioon asedirektiivin mahdollisesti asettamat erityisvaatimukset.

Museovirasto viittaa lausunnossaan eduskunnassa käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen museolaiksi ja laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 194/2018 vp) ja toteaa, että vaikuttaisi siltä, että käytännössä valtionosuutta saavien museoiden toimialakysymykset ampuma-aseiden keräämiseksi ratkaistaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuspäätöksellä (lakiesityksen 6 §). Museovirasto kiinnittää huomiota siihen, että on mahdollista, että ampuma-aselain muutos tulee voimaan ennen museolain uudistusta ja sellaisten valtionosuuspäätösten tekoa, joista esitetyn ampuma-aselain 15 §:n mukainen valtionosuutta saavan museon toimiala ilmenisi. Museovirasto esittää siten harkittavaksi, olisiko siirtymäaika tämän osalta tarpeen. Eduskunnan tulisi tältä osin sovittaa hallituksen esitykset yhteen.

17 § Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Poliisihallitus on todennut, että valtion viranomaiset ovat siirtäneet osan ampuma-aseiden huoltotoiminnastaan yksityisen sektorin hoidettavaksi. Valtion hallussa olevien ampuma-aseiden huoltotoiminnan jättäminen asetietojärjestelmän ulkopuolelle on kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeää ja koska valtion viranomaiset pitävät aseistaan omaa kirjanpitoaan, ei poikkeus vaarantaisi yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Ehdotus on kannatettava ja asia on otettu esille myös sisäministeriön aikaisemmassa asiantuntijalausunnossa hallintovaliokunnalle.

19 § Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Asehistorian Liitto esittää, että muotoilu siitä, että hallussapitoluvalliseen aseeseen voi hankkia varaosia ilman erillistä aseen osan hankkimislupaa, kuitenkaan enintään siinä määrin, että varaosista ei voi koota toista ampuma-asetta, on kohtuuton erityisesti asekeräilijöille, joiden kokoelmissa voi keräilyalasta riippuen olla runsaastikin erilaisia aseen osia.

Voimassaolevan ampuma-aselain 19 §:n nojalla yhden aseen hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavalla luvalla voi käytännössä hankkia rajoittamattoman määrän aseen osia. Asedirektiivi edellyttää, että aseen osat tulee lainsäädännöllisesti rinnastaa vastaaviin ampuma-aseisiin, jonka osia ne ovat tai jonka osiksi ne on tarkoitettu. Asedirektiivin 1 artiklan 11 kohdassa määritetään ampuma-aseiden, niiden osien ja ampumatarvikkeiden laiton valmistaminen. Laittomalla valmistamisella tarkoitetaan ampuma-aseiden, niiden osien ja ampumatarvikkeiden valmistamista ja kokoamista sellaisista ampuma-aseen osista, jotka on kaupattu laittomasti tai ilman valmistusta tai kokoamisjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämää lupaa taikka ilman, että ampuma-aseet merkitään niiden valmistusajankohtana asedirektiivin mukaisesti. Hallituksen esitystä valmisteltaessa on katsottu, että jotta estetään ampuma-aseiden valmistaminen laittomasti kokoamalla niitä aseen osista ilman toimivaltaisen viranomaisen lupaa, tulee aseen osien hankkimista rajoittaa. Poikkeus aseen osien hankkimisen ja hallussapidon luvanvaraisuudesta koskisi jatkossa vain niitä tilanteita, joissa aseen osa hankitaan varaosaksi siihen ampuma-aseeseen, johon hankkijalla tai hallussapitäjällä on hallussapitoon oikeuttava lupa. Näitä osia saisi kuitenkin hankkia enintään siinä määrin, että varaosiksi hankittujen aseen osien avulla ei voi koota toista ampuma-asetta.

Esitetyn muutosehdotuksen tarkoituksena on se, että aseen osia hankkimalla ei voitaisi kiertää ampuma-aselain ”yksi ase yksi lupa” -periaatetta, eli sitä, että ampuma-aselupa koskee yhtä aseyksilöä. Mikäli luvanhaltijalla on tarve useamman ampuma-aseen hallussapitoon, tulee hänen hakea uutta aselupaa. Esitetty muutos parantaisi aseturvallisuutta myös sitä kautta, että luvanvaraiset ampuma-aseet olisivat selkeästi poliisin tiedossa.

19 a § ***Kielto valmistaa ampuma-ase, aseen osa tai patruuna tietyissä tilanteissa*****.**

Euroopan parlamentin jäsen Halla-aho katsoo, että pykälän tarpeellisuus on kyseenalainen. Lausunnonantaja katsoo, että joka tapauksessa 2 momenttia pitäisi rajata yliviivattu osuus poistaen: *”Patruunaa ei saa valmistaa ilman lupaa muutoin kuin omaan henkilökohtaiseen käyttöön sellaiseen ampuma-aseeseen, jonka hallussapitoon valmistajalla on lupa.”* Kielto tässä laajuudessa on paitsi tarpeeton myös mahdoton valvoa, koska latauksessa tarvittavat työkalut (puristimet ja holkit) ja oleelliset komponentit (hylsyt ja luodit) eivät ole säänneltyjä vaan vapaasti hankittavissa. Säännellyt komponentit (ruuti ja nalli) taas eivät ole patruunakohtaisia.

Pykälä on voimassaolevassa ampuma-aselaissa ja siihen ehdotetaan hallituksen esityksessä tarkennuksia. Pykälään ehdotettavalla lisäyksellä koskien patruunan valmistamiskieltoa muuhun kuin omaan käyttöön on tarkoitus selventää asiaa.

25 § ***Ilmoitus asetietojärjestelmään ja tietojen tallentaminen***

Hallituksen esityksen 25 §:n muutosehdotuksessa on tekninen virhe, koska 4 momentissa pitäisi lukea 10 päivää, kun esityksessä on 0 päivää.

27 § Aseenkäsittelylupa

Journalistiliitto on huomioinut, että aselain uudistuksessa esitetään poistettavaksi toimittajien mahdollisuus testata aseita riippumattomina aseiden maahantuojista. Toimittajan työssä tarvittava aseenkäsittelylupa on ollut tähän saakka mahdollista hakea toimittajaperusteella ampuma-aselain 27 §:n mukaisesti.

Hallituksen esityksessä voimassa olevaa ampuma-aselakia ei ole ollut tarkoitus muuttaa tältä osin ja ehdotetun 27 §:n muotoilun tulisi mahdollistaa edelleen aseenkäsittelyluvan hakeminen toimittajaperusteella.

42 b § ***Päätös, luvan voimassaolo ja lupaehdot***

Asehistorian Liitto toivoo, että nyt kun ampuma-aselakia muutetaan, samalla selkeytettäisiin lakia asekeräilyn osalta ja jaettaisiin keräily aktiiviseen eli yksityishenkilön ja passiiviseen eli museossa pitämiseen. Asehistorian Liitto katsoo, että nykyistä lakia voi tulkita tavattoman ahtaasti, sillä siellä ei erikseen mainita asekeräilijän kokoelmassa olevalla aseella tapahtuvaa ammuntaa. Lausunnonantaja toivoo myös selkeää linjausta taskuaseiden ampumakäyttöön. Kyseisellä asetyypilläkin voi ampua ja se on yhtenä luokkana muun muassa Asehistorian Liiton mestaruuskilpailuissa. Euroopan parlamentin jäsen Halla-aho toteaa, että on oleellista, että kokoelmiin kuuluvien aseiden ominaisuuksia ja toimivuutta voidaan testata. Ampumakiellolle ei ole perusteita. Kyseinen virke tulisi poistaa tai vähintään sitä tulisi muuttaa siten, että viranomaisella on velvollisuus esittää ampumakiellolle erityiset, tapauskohtaiset perustelut.

Poliisihallitus katsoo, että Poliisihallituksen vakiintuneen lupakäytännön, jonka hallinto-oikeudet ovat vahvistaneet, sarjatuliaseisiin on asetettu ampumakielto siten, että siitä voidaan lupaviranomaisen päätöksellä ampumatapahtumakohtaisesti poiketa. Ampumakieltoa on perusteltu yleisellä järjestyksellä ja turvallisuudella. Sarjatuliaseiden, kuten kaikkien ampuma-aseiden, kuljettaminen yleisellä paikalla lisää anastus- ja katoamisriskiä. Sarjatulella ampuminen on lisäksi vaarallisempaa sivullisten turvallisuudelle eikä ampumaratojen turvarakenteita tehtäessä ole pääsääntöisesti huomioitu sarjatuliammuntaa. Lisäksi keräilyaseet ovat pääsääntöisesti vanhoja eikä niiden käyttöturvallisuus muu-toinkaan ole samalla tasolla siviilikäyttöön tarkoitettujen ampuma-aseiden kanssa. Ampumakieltoa koskeva sääntely on voimassa olevassa laissa ylimalkainen, Poliisihallituksen käsityksen mukaan nykyistä vakiintunutta lupalinjaa ei tulisi lieventää.

Esityksessä ei ehdoteta muutosta voimassaolevassa laissa olevaan poliisin mahdollisuuteen sisällyttää aselupaan ehto ampumakiellosta asekeräilijöiden osalta.

Suomen Sadankomitea toteaa, että 42 b §:n mukaan aselupa annetaan toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi. Ensimmäinen aselupa 43 §:n 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten annetaan luonnolliselle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetuista asetyypeistä koostuvaan ryhmään kuuluvaan ampuma-aseeseen taikka 9 §:n 5 a alakohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen enintään viiden vuoden määräajaksi.
EU:n asedirektiivissä kuitenkin edellytetään, että "Ampuma-aseiden hallussapitolupia

on tarkasteltava uudelleen säännöllisesti ja vähintään joka viides vuosi. Lupa voidaan uusia tai sitä voidaan jatkaa, jos ne edellytykset, joiden perusteella lupa myönnettiin, täyttyvät edelleen."

Suomen Sadankomitea katsoo, että direktiivin lähtökohtana on siis aseluvan määräaikaisuus, jonka pituus olisi enintään viisi vuotta. Hallituksen esityksessä ei ole perusteltu sitä, miksi aseluvat halutaan säilyttää toistaiseksi voimassa olevina. Se todennäköisesti säästää lupahallinnon työmäärää, mutta vastaavasti vaikeuttaa lupien valvontaa, samoin luvan edellytyksenä olevan harrastuksen jatkuvuuden valvontaa. Suomen Sadankomitea esittää, että pykälää muutettaisiin niin, että aselupa annettaisiin viiden vuoden määräajaksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava lyhyemmäksi ajaksi.

Sisäministeriö toteaa, että asedirektiivi ei edellytä, että aseluvat tulisi myöntää määräajaksi, vaan asedirektiivi velvoittaa jäsenvaltioita tarkastelemaan uudelleen säännöllisesti, vähintään viiden vuoden välein ampuma-aseiden hallussapitolupia.

42 c § Aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisille

Asehistorian Liitto esittää, että 30 päivän ylittävän aseen lainaamisen ilmoitusvelvollisuutta muutetaan selvästi pidemmäksi ja katsoo, että ilmoituksenvarainen pitkäaikainen lainaaminen voisi olla esimerkiksi 6 kuukautta ylittävä aika.

Sisäministeriö toteaa, että ehdotetulla ilmoitusvelvollisuudella lainatusta ampuma-aseesta on tarkoitus täyttää asedirektiivin velvoite siitä, että viranomaisella tulee olla tieto siitä, missä ampuma-aseet ovat. Lisäksi ajan tasalla oleva tieto aseiden olinpaikasta helpottaisi poliisiin työtä esimerkiksi kotietsinnän yhteydessä tai jos ampuma-aseet on tarpeen ottaa haltuun. Esitystä valmisteltaessa on katsottu, että 30 päivää on toisaalta riittävän pitkä aika niin, että se ei koskisi hyvin lyhytkestoisia lainaamistilanteita ja toisaalta riittävän lyhyt aika, jotta viranomaisella on tarpeeksi ajantasainen tieto siitä, kenellä ampuma-aseet ovat.

Reserviläisliitto katsoo, että ilmoitusvelvollisuuden lainaamisesta ei tulisi koskea lippaita eikä äänenvaimentimia.

Sisäministeriö toteaa, että esitystä valmisteltaessa on katsottu, että selkeintä on, että ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia aseen osia, myös latauslaitteita ja äänenvaimenninta. Hallituksen esityksessä on tekninen virhe 42 c §:n osalta, koska ensimmäisessä momentissa tulisi luetella myös tehokas ilma-ase ja aseen osa.

43 § Hyväksyttävät käyttötarkoitukset

Suomen Reserviupseeriliitto toteaa, että niin sanottu reserviläispoikkeama on rajattu koskemaan vain pitkiä aseita ja katsoo, että poikkeaman pitäisi mahdollistaa myös lyhyiden aseiden aselupien saamisen. Myös Reserviläisurheiluliitto katsoo, että lyhyet aseen on saatava reserviläispoikkeuksen piiriin, koska direktiivi ei sitä estä. Lausunnonantaja katsoo, että esimerkiksi pistoolikarbiini on hyvä reserviläisten harjoitteluase sisäradoilla, missä täysitehoisen kivääriin käyttö ei ole mahdollista. Maanpuolustuskiltojen Liitto katsoo, että lain tulisi mahdollistaa kaikki puolustusvoimissa nyt ja ennustettavissa olevassa lähitulevaisuudessa käytettävät

henkilökohtaiset aseet eikä missään tapauksessa sulkea pois sarjatuliaseista muunnettuja aseita. Sarjatuliaseista muunnetut aseet ovat tässä tarkoituksessa sopivia edullisuutensa vuoksi ja sisäradoilla taas on hyvä ja turvallista harjoitella pitkää asetta vastaavan aseen käyttöä lyhyellä aseella, johon on kiinnitetty olkatuki.

Sisäministeriö toteaa, että esityksen valmistelussa on katsottu, että sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavaan ampumakoulutukseen lyhyiden ampuma-aseiden osalta ei ole tarpeellista antaa lupia isoilla, luvanvaraisiksi esitetyillä latauslaitteella tapahtuvaa harjoittelua varten. On huomioitava, että lyhyiden aseiden osalta latauslaitteen vetoisuus on yli 20 patruunaa, jotta latauslaite olisi luvanvarainen, kun pitkien aseiden osalta latauslaitteen vetoisuuden tulee olla yli 10 patruunaa, jotta laite olisi luvanvarainen. Puolustusvoimien käytössä tällä hetkellä olevat pistooli-tyyppiset käsiaseet eivät käytä yli 20 patruunan lippaita. Näin ollen harjoittelua yli 20 patruunan lippailla ei pidetä tässä vaiheessa tarpeellisena. Sarjatuliaseista muunnettujen ampuma-aseiden osalta sisäministeriö viittaa edellä 9 §:n osalta lausuttuun.

Suomen Rauhanliitto on lausunnossaan esittänyt, ettei tosiasiallisia sotilasaseita, etenkin sarjatuliaseita tai niitä muistuttavien ja sellaiseksi helposti muutettavien puoliautomaattikiväärien omistamista sallita siviilikäytössä. Lausunnonantajan mukaan tämä on uudistetun direktiivin tarkoitus.

Sisäministeriö toteaa, että asedirektiivissä tietyt ampuma-aseet on siirretty kiellettyjen aseiden A-luokkaan, mutta niihin on mahdollista antaa lupia direktiivin mukaisilla poikkeuslupaperusteilla, kuten vapaaehtoista maanpuolustusta varten, eli toisin sanoen myös siviilikäyttöön. Esitystä valmisteltaessa on nähty tarpeelliseksi jatkossakin myöntää tiettyihin asedirektiivissä kiellettyjen aseiden luokkaan siirrettyihin ampuma-aseisiin lupia muun muassa sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavaa ampumakoulutusta varten sekä ampumaurheiluun.

Suomen Metsästäjäliitto katsoo, että hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi yhdistyksille tulisi lisätä koulutus. Ampumista harjoituttavien, yhdistyslain 4 §:n tarkoittamien yhdistysten aseita tarvitaan usein urheilu- tai metsästysammunnan koulutusta varten.

Hallituksen esityksessä yhdistysten antama ampumaurheilukoulutus on lisätty hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi tiettyjen kiellettyjen ampuma-aseiden osalta. Esityksen valmistelussa ei ole nähty tarvetta muuttaa säännöstä muilta osin.

44 § Hankittavaa ampuma-asetta ja aseen osaa koskevat yleiset edellytykset.

Poliisihallitus toteaa, että ehdotetussa 44 §:n 2 momentissa säädetään hyväksyttävistä käyttötarkoituksista lain 9 §:n 6-kohdassa tarkoitetulle ampuma-aseelle. Samasta asiasta esitetään säädettäväksi toisen sisältöisenä 44 b §:ssä. Kyseiseen lyhyeen itselataavaan kertatuliaseeseen ei voida olettaa juuri kenelläkään olevan perustetta muistoesineenä säilyttämiseen, mutta näytöksiin, kuvauksiin ja esityksiin kyseisiä aseita tarvitaan. Siksi tarkoituksenmukaisempaa olisi korjata ristiriita poistamalla 44 §:n 2 momentti. Ehdotus on kannatettava.

44 b § ***Rajoitukset erityisen vaarallisen ampuma-aseen tai sen osan hankkimiselle***

Poliisihallitus toteaa lausunnossaan, että ehdotetun ampuma-aselain 44 b §:n 2 momentin mukaan aselupa voidaan antaa reserviläiskivääriin vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen järjestämistä tai siihen osallistumista varten.

Ehdotetun 45 a §:n 1 momentin mukaan aselupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle, joka toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Toisaalta ehdotetun 45 a §:n 3 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 44 b §:ssä säädetään, aselupa 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan 1 momentin nojalla myöntää maanpuolustuskoulutusyhdistykselle vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavan ampumakoulutuksen järjestämistä varten. 45 a §:n 1 ja 3 momenttien keskinäinen suhde on epäselvä. Lisäksi 45 a §:n ja 44 b §:n suhde on epäselvä. Mikäli on ollut tarkoitus, että vain maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi olla luvansaajana, olisi kyseisten pykälien sanamuoto syytä täsmentää niin, että tämä ilmenee yksiselitteisesti myös pykälien teksteistä. Ehdotetun 45 a §:n osalta jää lisäksi epäselväksi, mitä viittaus 44 b §:n 10 momenttiin tarkoittaa.

Pykäliä on syytä täsmentää Poliisihallituksen ehdotuksen mukaisesti.

45 § Aseluvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

Suomen Ampumaurheiluliitto katsoo, että aselupa pistooleille ja erityisen vaarallisille aseille olisi voitava olla mahdollista henkilön saavutettua täysi-ikäisyyden eli 18 vuoden iän, mikäli muut aseluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Käsiaseiden osalta kouluampumisten jälkeen ampuma-aselakiin säädettiin korkeampi ikäraja aseturvallisuuden parantamiseksi. Säädökseen ei esitetä muutosta tältä osin, sillä ikärajaa on pidetty toimivana. Muiden erityisten vaarallisten ampuma-aseiden, kuin käsiaseiden osalta esityksessä ei edellytetä 20 vuoden ikärajaa.

Useat lausunnonantajat ovat kritisoineet voimassaolevan ampuma-aselain mukaista pidempää harrastuneisuusvaatimusta käsiaseille. Käsiaseiden osalta harrastuneisuusvaatimukseksi säädettiin 24 kuukautta kouluampumisten jälkeen tehdyllä ampuma-aselain muutoksella ja sen on käytännössä katsottu olevan toimiva aika. Hallituksen esityksessä ei esitetä käsiaseiden osalta muutoksia harrastuneisuusvaatimuksen kestoon, sillä harrastuneisuusvaatimuksen keston on käsiaseiden osalta katsottu parantavan aseturvallisuutta. Muiden erityisten vaarallisten ampuma-aseiden, kuin käsiaseiden osalta esityksessä esitetään vuoden harrastuneisuusvaatimusta.

Reserviläisliitto toteaa, että käytännön edellytykseksi A-luokan aseluvan myöntämiselle kansallisen puolustuksen perusteella on määritelty Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoulutustoimintaan osallistuminen mutta kuitenkin niin, että myös sen jäsenjärjestöissä kuten Reserviläisliitossa tapahtuvaan ampumatoimintaan osallistuminen huomioidaan. Reserviläisliitto katsoo, että tavoitteena tulisi olla, että koko harjoitteluvelvoitteen voisi suorittaa esimerkiksi reserviläisjärjestössä ja vain, että varsinainen näyttökoe suoritetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä.

Hallituksen esitystä valmisteltaessa tarkoituksena on ollut se, että niin sanottuihin reserviläiskivääreihin isolla latauslaitteella voidaan myöntää lupia Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä tapahtuvaan, sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavaan ampumakoulutukseen. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain mukaisesti ainoastaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä voidaan antaa sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta, muissa reserviläisjärjestöissä tapahtuva ampumaharjoittelu ja

-harrastus on esimerkiksi sovelletun reserviläisammunnan harjoittelua, johon voisi saada esityksen mukaan luvan ampumaurheilu- tai harrastusperusteella. Tästä syystä hallituksen esitystä valmisteltaessa on katsottu, että on perusteltua, että henkilöltä, joka hakee lupaa sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavaan ampumakoulutukseen osallistumista varten direktiivissä kiellettyjen aseiden luokassa olevaan ampuma-aseeseen isolla latauslaitteella, myös edellytetään osallistumista kyseiseen ampumakoulutukseen. Muuten lupaa voisi hakea eri perusteella.

Reserviläisliitto katsoo, että lain myöhemmässä normituksessa ja soveltamisohjeissa on huolehdittava siitä, etteivät urheiluammunnan perusteella A-luokan aseisiin myönnettävien lupien perusteet kiristy nykyisestä. Lisäksi lausunnonantaja katsoo, että edelleen on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei A-luokan aselupien käsittelyn siirtyminen kokonaisuudessaan Poliisihallitukselle kiristä lupakäytäntöjä.

Sisäministeriö toteaa, että urheiluampujien osalta asedirektiivissä edellytetään 12 kuukauden pituista yhdistykseen kuulumista A-luokkaan kuuluvien ampuma-aseiden osalta. Muotoilu tiettyjen aselupien käsittelyn osalta voisi olla ”Poliisihallitus tai määräämänsä”, jolloin esimerkiksi tarkoituksenmukaisuuteen ja työtilanteeseen liittyvistä syistä Poliisihallitus voisi siirtää myös erityisten vaarallisen ampuma-aseen lupahakemuksen ratkaistavaksi poliisilaitokselle.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanslia toteaa yleisesti, että ei ole esitetty arvioita siitä, kuinka paljon henkilöitä lopulta konkreettisesti kuuluisi reserviläispoikkeuksen piiriin (ja kuinka moni pyrkisi luvan tällä perusteella hakemaan), kaikkiaanhan reserviin kuuluu noin 900 000 henkilöä. Myöskään arvioita ei ole siitä, kuinka paljon tämä uudistus lisäisi erityisen vaarallisten aseiden määrää maassamme eikä sitäkään, kuinka paljon Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä ja muilla yhteisöillä näitä on/tulisi olemaan. Suomen Rauhanliitto katsoo, että esityksessä niin kutsuttu reserviläispoikkeus koskee ilmeisesti käytännössä koko reserviä, mikä ei lausunnonantajan näkemyksen mukaan täytä asedirektiiviin sisältyvän poikkeuksen myöntämiselle asetettuja vaatimuksia. Myös Suomen Sadankomitea katsoo, että hallituksen esitys laajentaa merkittävästi mahdollisuuksia hakea lupaa direktiivissä kiellettyjen erityisen vaarallisten aseiden (A-luokan aseet) hallussapitoon ja käyttöön ja katsoo, että tällainen menettely ei ole sopusoinnussa sen kanssa, mitä direktiivien kansallisesta toimeenpanosta on säädetty. Lausunnonantaja viittaa lausunnossaan Poliisihallituksen hallituksen esitysluonnoksesta järjestetyllä lausuntokierroksella antamaan lausuntoon ja siinä esitettyihin turvallisuushuoliin liittyen reserviläispoikkeuksen laajuuteen.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanslia on todennut lausunnossaan, että kyseinen peruste on muista lupaperusteista poikkeava, koska se ei lähde luvansaajan, vaan nimenomaan Puolustusvoimien tarpeista. Se, että kenelläkään ei ole subjektiivista oikeutta saada ampuma-aselupaa, siis korostuu näissä tapauksissa. Poliisilla yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaavana viranomaisena tulisi joka tapauksessa aina olla viimesijainen päätösvalta siitä, kenelle lupia myönnetään. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanslia on todennut pitävänsä ongelmallisena sitä, että osa aseiden hallussapitoon liittyvästä toimivallasta ei olisi poliisilla. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajan osalta poliisi olisi vain lausunnonantajan roolissa, eikä ammunnan johtajalta vaadittaisi ampuma-aselupaa, vaikka hän saisi pitää hallussaan erittäin vaarallisia ampuma-aseita. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanslia toteaa, että näyttää siltä, että hyväksyntä ei edellytä esimerkiksi haastattelua (kuten ampuma-aselupa), vaikka henkilön asema on erittäin vastuullinen. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen

kanslia katsoo, että voi myös kysyä, onko Puolustusvoimien hyväksyminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajaksi direktiivin tarkoittama (yksittäistapauksellinen) aselupa, varsinkin kun se näyttäisi tarkoittavan oikeutta pitää hallussa ennalta määräämätöntä (ilmeisen suurta) määrää erityisen vaarallisia aseita.

Keskusrikospoliisi on lausunnossaan katsonut, että reserviläispoikkeuksen ulottaminen lähtökohtaisesti kaikkiin reserviläisiin voi pidemmällä aikavälillä vaikuttaa heikentävästi yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Muutoksen myötä kasvaa riski siitä, että aseluvan voi saada myös aseluvanhaltijaksi sopimaton henkilö. Keskusrikospoliisi pitää lausunnossaan tärkeänä, että mikäli suurikapasiteettisia aseita saa jatkossa reserviläispoikkeuksen perusteella aikaisempaa helpommin, tulisi aseiden säilytyksen valvontakeinoja vastaavasti kyetä tehostamaan.

Suomen Rauhanliitto tulkitsee EU:n ampuma-asedirektiivin poikkeuksen niin, että ampuma-asedirektiivissähuomioon otetulla vapaaehtoisella sotilaskoulutuksella ei tarkoiteta yleisempää maanpuolustusharrastuneisuutta. Lausunnonantaja katsoo, että sen sijaan kansallisen poikkeuksen soveltamisrajaus pitäisi rajata perusteellisemmin kansallisessa lainsäädännössä. Jos poikkeusta perustellaan maanpuolustuksellisesti, se pitäisi kohdentaa niihin, joilla on sodanaikainen sijoitus, ei vain mahdollinen sijoitus tai henkilön mielikuvaan perustuva sijoitus.

Hallituksen esityksen 45 §:ssä esitetyllä säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön asedirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mahdollistama poikkeus myöntää uusia aselupia tiettyihin erityisen vaarallisiin ampuma-aseisiin kansallisen puolustuksen tarkoituksessa poikkeuksellisesti ja asianmukaisesti perustellulla tavalla yksittäistapauksessa niin että yleinen järjestys ja turvallisuus eivät vaarannu. Sisäministeriö huomioi, että asedirektiivissä ei ole avattu tarkemmin sitä, mitä tarkoitetaan sillä, että lupia kiellettyihin ampuma-aseisiin voidaan myöntää poikkeuksellisesti ja yksittäistapauksessa sekä asianmukaisesti perustellulla tavalla, vaan asia jää direktiivin täytäntöönpanossa määriteltäväksi.

Sisäministeriö toteaa, että poliisin tilastojen mukaan luvanhaltijoita, joilla on direktiivissä A-luokkaan siirretty pitkä keskisytytteistä patruunaa ampuva itselataava kertatuliase, johon voidaan kiinnittää isokapasiteettinen latauslaite, on noin 8 500. Reserviläis- ja ampumaurheilujärjestöillä on edellä mainittuja ampuma-aseita hallussaan noin 500 kappaletta. Yhteensä näitä ampuma-aseita on noin 10 000. Määrät eivät ole suuria, kun ottaa huomioon, että Suomessa on luvallisia ampuma-aseita noin puolitoista miljoonaa ja luvanhaltijoita noin 600 000. Esitetyt lainmuutokset käytännössä lisäisivät erityisten vaarallisten ampuma-aseiden määrää voimaantullessaan, koska tietyt isolla latauslaitteella varustetut ampuma-aseet, jotka tähän mennessä eivät ole olleet luokiteltuja erityisen vaarallisiksi, määriteltäisiin erityisen vaarallisiksi ampuma-aselain muutoksella. On huomioitava, että asedirektiivin mukaan näistä tietyistä ampuma-aseista tekisi erityisen vaarallisia ainoastaan isokapasiteettinen latauslaite ja ilman tätä latauslaitetta nämä samat ampuma-aseet kuuluvat edelleen asedirektiivissä B-luokkaan, eli luvanvaraisiin ampuma-aseisiin. Isot latauslaitteet ovat olleet Suomessa lupavapaita. Näitä erityisen vaarallisiksi ampuma-aselain muutoksella muuttuvia ampuma-aseita olisi siis noin 10 000 kappaletta.

On mahdotonta antaa tarkkaa arviota siitä, kuinka moni hakisi tulevaisuudessa lupaa itselataavaan kertatuliaseeseen isolla latauslaitteella sotilaallisia valmiuksia palvelevaa ampumakoulutusta varten. Voidaan kuitenkin todeta, että

aseluvanhakijoiden ja -haltijoiden määrä on viime vuodet ollut laskussa. Poliisin käsittelemien aselupien määrä on tilastojen mukaan laskenut 2010 - 2016 välisenä aikana 19,2 prosenttia. Vuonna 2010 aselupia käsiteltiin 70 164 ja vuonna 2016 yhteensä 57 939.

Hallituksen esityksessä ei ehdoteta A-luokan ampuma-aseiden massaluvittamista reserviläisille, vaan luvan saajien joukkoa on rajattu vaatimuksella sijoituskelpoisuudesta, harjoittelun aktiivisuudesta ja kestosta, sekä Puolustusvoimien puoltavasta lausunnosta. Luvanhakija ei voisi itse määritellä sitä, onko hänellä tarvetta erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen tai aseen osaan kansallisen puolustuksen tarkoituksessa, vaan hallituksen esityksen mukaisesti Puolustusvoimien tehtävänä olisi arvioida sitä, milloin henkilöllä olisi kansallisen puolustuksen tarkoituksessa tarve harjoitella hakemallaan ampuma-asetyypillä. Puolustusvoimat lausunnollaan rajaisi 900 000 reserviläisen joukosta ne henkilöt, joiden ampumataidon ylläpitäminen nimenomaan kielletyiksi luokitelluilla erityisen vaarallisilla henkilökohtaisessa omistuksessa olevilla ampuma-aseilla olisi tarpeellista kansallisen puolustuksen tarkoituksessa. Esityksen mukaan Puolustusvoimat voisi antaa puoltavan lausunnon esimerkiksi henkilöstä, joka on sijoituskelpoinen sellaiseen sodan ajan tehtävään, jossa tarvitaan ampuma- ja aseenkäsittelytaitoa haetulla ampuma-asetyypillä. Esityksessä ehdotetulla lausuntomenettelyllä täytettäisiin asedirektiivin velvoite myöntää lupia yksittäistapauksessa ja poikkeuksellisesti.

Jotta aseluvan voisi saada esitetyn ampuma-aselain 45 §:n mukaisesti ampuma-aselain 9 §:n 5 b alakohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen, tulisi hakijan ensin suorittaa asepalvelus, suorittaa hyväksytysti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoe, harjoitella aktiivisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä sillä ampuma-asetyypillä, johon hakee lupaa ja saada Puolustusvoimien puoltava lausunto tarpeesta harjoitella hakemallaan ampuma-aseella. Esityksen mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä tapahtuvaa aktiivisuutta voisi täydentää, mutta ei siis täysin korvata muulla luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta, kuten harjoittelusta kertausharjoituksissa tai reserviläisjärjestössä. Lisäksi poliisi arvioisi, että hakija on käyttäytymiseltään ja terveydentilaltaan sopiva aseluvan haltijaksi sekä sen, että aseluvan antaminen ei vaaranna yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Sisäministeriö korostaa vielä, että on huomioitava, että isot latauslaitteet, jotka hallituksen esityksen mukaisesti olisivat erityisen vaarallisten ampuma-aseiden osia, ovat tällä hetkellä lupavapaita. Niitä ei ole siis kansallisesti nähty aikaisemmin tarpeelliseksi säätää lainkaan luvanvaraisiksi ja esityksessä ehdotettu muutos johtuu asedirektiivin muutoksen täytäntöönpanosta.

Lausunnoissa aseturvallisuutta koskevien huomioiden osalta voidaan todeta, että esityksen mukaan myös reserviläispoikkeusperusteella haettavissa luvissa poliisi arvioisi hakijan soveltuvuuden käyttäytymisen ja terveydentilan osalta aseluvan haltijaksi, kuten arvioidaan myös muiden lupaperusteiden osalta, eli tämä elementti lupaharkinnasta säilyisi mukana.

Suurikapasiteettisia aseita koskevien huomioiden osalta voidaan todeta, että isot latauslaitteet ovat tällä hetkellä lupavapaita, eli hallituksen esityksen mukaan niiden hallussapidon edellytykset tulisivat huomattavasti tiukkenemaan. On huomioitava, että erityisen vaarallisia ampuma-aseita tulee myös turvakaapissa säilyttämiselle ampuma-aselaissa annetun siirtymäajan päätyttyä säilyttää joko turvakaapissa tai

poliisin hyväksymissä säilyttämistiloissa, joten myöskin säilyttämisen osalta vaatimukset erityisen vaarallisille ampuma-aseille ovat tiukemmat.

Poliisihallitus toteaa lausunnossaan, että esityksen mukaan Puolustusvoimat voisi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, joka on sijoituskelpoinen ja jolla Puolustusvoimat katsoo olevan tarve kyseisellä ampuma-aseella ja aseen osalla harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. Poliisihallitus katsoo, että jatkotyössä tulisi arvioida, onko ehdotettu lausuntomenettely riittävän yksityiskohtaisesti säännelty lakitasolla. Suomen Sadankomitea katsoo, että laissa tulisi myös yksiselitteisesti määritellä, onko Puolustusvoimilla velvollisuus antaa lausunto, vai onko Puolustusvoimilla harkintavaltaa tässä asiassa. Suomen Sadankomitea katsoo myös, että on epäselvää, mitä tarkoittaa ampuma-aselain muutosesityksen 45 §:n perustelujen kirjaus: "Puolustusvoimat lausunnollaan rajaisi 900 000 reserviläisen joukosta ne henkilöt, joiden ampumataidon ylläpitäminen nimenomaan kielletyiksi luokitelluilla erityisen vaarallisilla henkilökohtaisessa omistuksessa olevilla ampuma-aseilla olisi tarpeellista kansallisen puolustuksen tarkoituksessa." Lausunnonantaja kysyy, tarkoitetaanko tällä, että Puolustusvoimat antaa yhden lausunnon, jossa nimetään ne reserviläiset, jotka voivat hakea A-lupaa, vaiko sitä, että Puolustusvoimat antaisi lausunnon siinä vaiheessa, kun reserviläinen hakee A-lupaa.

Sisäministeriö toteaa, että tarkoituksena on, että Puolustusvoimien puoltava lausunto olisi yksi luvan myöntämisen edellytys niin sanottujen reserviläispoikkeuslupien osalta. Ilman Puolustusvoimien puoltavaa lausuntoa luvanhakijalla ei voida katsoa olevan tarvetta harjoitella hakemuksen mukaisella ampuma-aseella. Ampuma-aselaissa voitaisiin ilmaista selkeämmin lausunnon luonne.

Poliisihallitus toteaa lausuntonaan, että ehdotetun 45 §:n 7 momentin mukaan näyttönä harrastuksesta tulee esittää vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettu todistus hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta. Tämä todistus voitaisiin kuitenkin osittain korvata muulla luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta. Tällaiset selvitykset voivat käytännössä olla hyvin monenlaisia asiakirjoja, joiden luotettavuutta lupaviranomaisen on käytännössä mahdotonta luotettavasti valvoa. Ehdotettua menettelyä luotettavampi tapa valvoa harrastuksen olemassaoloa olisi edellyttää sellaisen tahon, jonka luotettavuus voidaan arvioida, antamaa tyypiltään yksilöityä selvitystä vastaavasti kuin käsiaseharrastuksen osoittamisen osalta on säädetty (yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antama todistus). Poliisihallitus huomioi, että se, ettei nyt ehdotettavasta sääntelystä seuraa harrastuneisuusvaatimukselta lupakäytännössä edellyttävän tason yleinen lasku, tuli varmistaa esimerkiksi sillä, että valiokunta lausuu asiasta mietinnössään.

Sisäministeriö toteaa, että tarkoituksena on, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen todistus harjoittelusta sotilaallisia valmiuksia palvelevassa ampumakoulutuksessa voitaisiin osittain korvata luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta. Todistusta Maanpuolustuskoulutusyhdistyksessä suoritetusta ampumakokeesta ei siis voisi korvata. Hallituksen esityksen perusteluissa on avattu sitä, mikä voisi olla luotettava selvitys aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta. Asiaa on tarkoitus avata myös ampuma-aseasetukseen valmistelussa muutoksessa.

Hallituksen esityksessä ehdotetussa ampuma-aselain 45 §:n 10 momentin muutoksessa tulisi viitata 45 §:n 7 momentin sijaan pykälän 8 momenttiin.

45 a § Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle

Suomen Rauhanliitto katsoo, että direktiiviä on haluttu tulkita aivan omalla tavalla muun muassa sen suhteen, voisiko A-lupia mahdollista myöntää ei vain henkilöille tietyin perustein, kuten direktiivissä todetaan, vaan myös organisaatioille. Järjestö katsoo, että Unionin direktiivien kansallisessa toimeenpanossa voidaan asettaa direktiiviä tiukempia, mutta ei väljempiä säädöksiä. Eduskunnan tulisi arvioida ja ottaa huomioon riski Euroopan unionin komission sanktiomenettelystä direktiivin täytäntöönpanon rikkomisesta. Myös Suomen Sadankomitea toteaa, että EU:n asedirektiivi ei tunne yhteisölupia. Lausunnonantaja viittaa lausunnossaan direktiivin johdantokappaleeseen 16, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi myös voitava antaa yksityishenkilöille lupa hankkia ja pitää hallussaan A luokkaan kuuluvia ampuma-aseita, olennaisia osia ja ampumatarvikkeita maanpuolustusta varten, kuten kansallisen lainsäädännön mukaisen vapaaehtoisen sotilaskoulutuksen yhteydessä.

Asedirektiivin johdantokappaleen sanamuodon mukaan kyseessä on esimerkki, jossa viitataan kansallisen lainsäädännön mukaiseen vapaaehtoiseen sotilaskoulutukseen. Yhteisölupia on myönnetty myös voimassaolevan ampuma-aselain mukaan, eikä asedirektiivi kiellä yhteisölupia. Sisäministeriön tiedon mukaan myös muut EU-jäsenvaltiot myöntävät yhteisölupia ampuma-aseisiin, vaikka niitä ei asedirektiivissä nimenomaisesti mainita.

Suomen Sadankomitea toteaa lausunnossaan, että asedirektiivin viidennen artiklan 1 a-kohdan mukaan aselupa voidaan antaa "ainoastaan henkilöille, joilla on siihen hyväksyttävä peruste ja jotka ovat täyttäneet 18 vuotta". Lisäksi lupa voidaan myöntää poikkeustapauksissa alle 18-vuotiaille. Järjestö katsoo, että ikärajan sisällyttäminen aseluvan myöntämisperusteeseen entisestään korostaa yhteisölupien ongelmallisuutta, koska yhteisöltä tai säätiöltä ei voi edellyttää 18 vuoden ikää.

Voimassaolevan ampuma-aselain mukaan yhteisöltä tai säätiöltä edellytetään asevastaavaa, jota koskevat muun muassa ikävaatimukset, eikä tähän asiaan esitetä muutosta hallituksen esityksessä.

Reserviläisliitto toteaa, että vähintään asetustasolla on määriteltävä se, mitkä järjestöt kuuluvat järjestöihin, joille voitaisiin myöntää lupia A-luokan aseisiin.

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esityksen mukaisesti yhteisölle tai säätiölle voitaisiin myöntää lupa urheiluammuntakoulutusta varten, kuten lupia voidaan nykylainsäädännönkin mukaan myöntää yhteisöille ja säätiöille. Sisäministeriön tarkoituksena ei ole, että esimerkiksi asetuksessa lueteltaisiin ne järjestöt, joille voidaan antaa yhteisölupia ampuma-aselain 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuun erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen ja sen osaan, vaan yhteisöjä koskeva lupaharkinta tapahtuisi poliisin toimesta, kuten tähänkin saakka.

53 a § Harrastuneisuuden osoittaminen

Asehistorian Liitto katsoo, että harrastuksen jatkumisen osoittaminen viiden vuoden välein on tarpeeton tiukennus, joka tulisi näin koskemaan kaikkia itselataavaa kertatulta ampuvia aseita. Reserviläisliitto toteaa, että nykyistä laajempi

seurantavelvoite tulisi ottaa käyttöön vasta uuden sähköisen lupajärjestelmän käyttöönoton myötä ja sen tulisi tapahtua nykykäytännöstä poiketen luvanhaltijakohtaisesti niin, että luvanhaltija voisi osoittaa harrastuneisuutensa jatkumisen yhdellä ilmoituksella kaikkien aseidensa osalta riippumatta siitä, milloin hänelle myönnettyjen, yksittäisten aselupien voimassaolo päättyy. Uuden aseluparekisterin tulisikin perusrakenteeltaan pohjautua luvanhaltijaan eikä yksittäisiin aseisiin. Lisäksi lausunnonantaja katsoo, että on kiinnitettävä huomiota siihen, että luvanhaltija on varmasti tietoinen harrastuneisuutensa osoittamisvelvoitteesta ja siihen liittyvistä määräajoista. Tämän varmistamiseksi lupaviranomaisen on tarvittaessa lähettäviä useampia muistutuskirjeitä. Suomen Ampumaurheiluliitto katsoo, että erillinen, säännönmukainen aseluvan haltijalle kohdistettu näyttövelvoite harrastuneisuuden osoittamiseen on poistettava laista ja että harrastuneisuuden jatkumiseen ja lupaedellytysten täyttymiseen on hyväksyttävä lisäksi millä tahansa ampuma-aseella toteutettu harjoittelu. Maanpuolustuskiltojen Liitto katsoo, että direktiivin edellyttämä säännöllinen tarkastelu on toteutettavissa kevyemmälläkin tavalla, esimerkiksi velvoittamalla harrastaja ilmoittamaan itse harrastuksensa jatkumisesta tai päättymisestä ja pitämään harrastuspäiväkirjaa ja esittämään se vaadittaessa.

Suomen Sadankomitea toteaa lausunnossaan, että vaikka 53 a § täyttää asedirektiivin vaatimuksen vähintään viiden vuoden välein tapahtuvasta harrastuksen jatkumisen osoittamisesta, viisi vuotta on kuitenkin pitkä aika. Koska harrastuksen jatkamisen osoittamisessa aiotaan hyödyntää asetietojärjestelmää ja lähettää luvan haltijalle hyvissä ajoin muistutus, harrastuksen jatkumisen seuranta voitaisiin toteuttaa esimerkiksi kahden vuoden välein, eikä siitä aiheutuisi luvanhaltijalle kohtuutonta haittaa. Lausunnonantaja katsoo, että kahden vuoden frekvenssillä voitaisiin myös paremmin vastata siihen inhimilliseen seikkaan, että moni unohtaa ilmoittaa harrastuksensa päättymisestä.

Asedirektiivin mukaan jäsenvaltioiden tulee peruuttaa aselupa, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät ole enää voimassa. Lisäksi asedirektiivin mukaan jäsenvaltioilla tulee olla seurantajärjestelmä aselupien edellytysten voimassaolon seuraamiseksi. Esitetyllä muutoksella on pyritty täyttämään direktiivin vaatimus, sillä aseluvan myöntämisen edellytyksenä ei voimassaolevan ampuma-aselain mukaisesti ole vain hakijan käyttäytyminen ja soveltuvuus aseluvan haltijaksi, vaan myös harrastuneisuus. Muutos on rajattu esityksessä koskemaan vain lainmuutoksen voimaantulon jälkeen luvitettuja ampuma-aseita ja uusi asetietojärjestelmä tulee olemaan käytössä, kun harrastuksen jatkumisen edellytyksistä tulisi ilmoittaa. Aseluvanhaltijoille lähetettävissä muistutuksissa on tarkoitus käyttää hyväksi asetietojärjestelmää. Esityksen valmistelussa viiden vuoden välein tapahtuvaa seurantaa on pidetty tarkoituksenmukaisimpana vaihtoehtona, lyhyempi aikaväli kasvattaisi myös lupaviranomaisen osalta työtaakkaa tarpeettomasti.

58 § Asekeräilijälle annettavan hyväksynnän sisältö ja voimassaoloaika

Asehistorian Liitto katsoo, että direktiivi ei edellytä kiristystä pykälään ja katsoo, että epäselväksi jää, tarkoitetaanko muutosehdotuksella sitä, että hyväksyntää voidaan muuttaa milloin tahansa mielivaltaisesti vai sitä, että aiemmin annettua hyväksyntä voidaan muuttaa vanhojenkin ehtojen osalta asekeräilijän kannalta epäedulliseen suuntaan. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lupaviranomainen voisi tarvittaessa asettaa hyväksyntään tarpeellisia ehtoja ja rajoituksia tai muuttaa tai lisätä niitä tarvittaessa, perusteluna yleinen järjestys ja turvallisuus.

Sisäministeriö toteaa, että esitetyn muutoksen tarkoituksena on se, että asekeräilijälle annettavan hyväksynnän ehtoja tai rajoituksia voitaisiin muuttaa lupaviranomaisen toimesta silloin, kun tällainen muutos on tarpeellinen, esimerkiksi keräilysuunnitelman muutoksen vuoksi. Muutosta ei tehtäisi kuulematta asekeräilijää ja päätös, jossa asetetaan ehtoja tai rajoituksia asekeräilijälle, on valituskelpoinen hallintopäätös.

Suomen Asehistoriallinen Seura katsoo, että vaatimus asekeräilijän pitämästä patruunatiedostosta on erikoinen, eikä perustu direktiiviin.

Sisäministeriö toteaa, että asekeräilijät on otettu asedirektiivin soveltamisalaan, eli direktiivin säännökset soveltuvat myös keräilijöihin. Asedirektiivin mukaisesti, jotta vähennetään riskiä ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden joutumisesta asiaankuulumattomien henkilöiden käsiin, jäsenvaltioiden on otettava käyttöön säännöt, jotka koskevat ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden asianmukaista valvontaa, sekä säännöt niiden asianmukaisesta ja turvallisesta säilytyksestä. Ampuma-aseet ja niiden ampumatarvikkeet eivät saa olla suoraan yhdessä saatavilla. Asianmukaisella valvonnalla tarkoitetaan sitä, että asianomaista ampuma-asetta tai asianomaisia ampumatarvikkeita laillisesti hallussaan pitävä henkilö valvoo niitä niiden kuljetuksen ja käytön aikana. Mainitunlaisten asianmukaisten säilytysjärjestelyjen valvonnan tason on vastattava asianomaisten ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden määrää ja luokkaa.

Ehdotuksen tarkoituksena on se, että poliisin olisi mahdollista valvoa asedirektiivin edellyttämällä tavalla asekeräilijöiden patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia. Asekeräilijällä voi olla suuria määriä patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia hallussaan.

67 § Lupien peruuttaminen

Asehistorian Liitto katsoo, että pykälään ehdotetun muutoksen mukaan laki määräisi peruuttamaan luvat ilman harkintaa ja kyseiset kohdat tulisi palauttaa harkinnan mahdollistavaan kohtaan. Lausunnonantaja viittaa lausunnossaan 76 §:n 2 momentin kohtaan 4 ja toteaa, että harrastuneisuutta koskevan muutosehdotuksen seurauksena voi olla aseluvan peruutus, kun alkuperäinen, myöntämisen perusteena oleva harrastuneisuus on loppunut, vaikka toinen luvallinen käyttötarkoitus jatkuu aktiivisena. Ilmeisesti lausunnonantajan tarkoituksena on ollut viitata hallituksen esityksessä olevaan ampuma-aselain 67 §:n muutosehdotukseen, jonka mukaan ampuma-aseen, aseen osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttava lupa ja aseenkäsittelylupa voidaan peruuttaa, jos luvanhaltija on muuten kuin tilapäisesti lopettanut ampuma-aseen kantamisen taikka luvan myöntämisen perusteena olevan harrastuneisuuden.

Asealan Elinkeinonharjoittajat katsoo, että harkintavalta tulee palauttaa ainakin aseenkäsittelyluvan kohdalta, koska jos esimerkiksi törkeä liikennerikos tai todettu alkava muistisairaus, joka lääkinnällä voidaan hoitaa vuosia eteenpäin, aiheuttaa lupien ja aseenkäsittelyluvan peruuttamisen, on kohtuutonta, että ihminen joutuu työttömäksi tai menettää jopa elinkeinonsa.

Sisäministeriö toteaa, että ehdotettu muutos johtuu siitä, että asedirektiivin muutoksen mukaan jäsenvaltioiden tulee peruuttaa aselupa, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty. Asedirektiivin muutoksen johdosta ampuma-aselain 67 §:n mukaisia ehdottomia ja harkinnanvaraisia luvan peruuttamisperusteita ehdotetaan

muutettavaksi niin, että niissä tapauksissa, joissa luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty, peruuttaminen ei olisi enää harkinnanvaraista. Voimassaolevan ampuma-aselain mukaan lupa on voitu jättää peruuttamatta, vaikka henkilö olisi syyllistynyt rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi pitämään hallussaan aseita tai luvanhaltijaa on hänen terveydentilansa taikka omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa tai käyttäytymisensä vuoksi pidettävä sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseen osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia, koska nämä peruuttamisperusteet ovat olleet harkinnanvaraisia. Kuitenkin ampuma-aselain 45 §:n 1 momentin mukaan yleisenä edellytyksenä luvan myöntämiselle on se, että henkilö on sopiva käyttäytymiseltään ja terveydentilaltaan.

Käytännössä poliisin mukaan lupa on tapauksissa, joissa henkilö on esimerkiksi terveydentilansa tai käyttäytymisensä johdosta sopimaton aseluvan haltijaksi, eikä luvanmyöntämisen edellytyksiä siis enää ole ollut, peruutettu jo nyt, vaikka lain mukaan tapauksissa on ollut harkinnanvaraa. Toisin sanoen käytäntöön ei ole tulossa muutoksia, vaikka laki muuttuisikin.

On perusteltua, että lupa peruutetaan, jos sitä harrastusta, jota varten lupa on myönnetty, ei enää ole olemassa, jolloin henkilöllä ei lähtökohtaisesti ole ampuma-aseelle käyttötarkoitusta. Harrastus on useissa lupalajeissa aseluvan myöntämisen edellytys ja lupaa myönnettäessä hakijan tulee esittää lupaviranomaiselle selvitys harrastuksestaan. On huomioitava, että luvan peruuttamisasian ollessa vireillä luvanhaltijaa kuullaan asiasta ja tuolloin hänellä on mahdollisuus esittää myös muu ampuma-aselain mukainen hyväksyttävä käyttötarkoitus hallussapidolle.

Suomen Sadankomitea katsoo, että asedirektiivin viidennen artiklan mukaan henkilölle annettu tuomio tahallisesta väkivaltarikoksesta on katsottava osoitukseksi siitä, että henkilö aiheuttaisi vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle, mistä syystä hänelle ei pitäisi myöntää aselupaa tai myönnetty lupa pitäisi peruuttaa. Suomen Sadankomitea katsoo, että hallituksen esityksen 67 § tulisi muuttaa siten, että lupa on peruutettava, mikäli luvanhaltija on syyllistynyt sellaisiin väkivaltarikoksiin, joista tuomitaan ehdonalaista vankeutta tai sakkoa ja pykälän ensimmäisen momentin 6. kohtaan tehdään lisäys, jonka mukaan lupa on peruutettava myös silloin, kun luvanhaltija on syyllistynyt rikoslain 41 luvun 1 §:n 1-3 kohdissa mainittuihin rikoksiin.

Sisäministeriö toteaa, että asedirektiivin 5 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia ampuma-aseiden hankinnan ja hallussapidon ainoastaan henkilöille, joilla on siihen hyväksyttävä peruste ja jotka eivät oletettavasti aiheuta vaaraa itselleen tai muille taikka yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle; sen, että henkilö on tuomittu tahallisesta väkivaltaisesta rikoksesta, on katsottava viittaavan tällaisen vaaran olemassaoloon. Asedirektiivin mukaan siis se, että henkilö on tuomittu tahallisesta väkivaltaisesta rikoksesta viittaa yleistä järjestystä tai yleistä turvallisuutta koskevan vaaran olemassaoloon, mutta asedirektiivi ei velvoita jäsenvaltiota olemaan myöntämättä lupaa ampuma-aseiden hankitaan ja hallussapitoon tällaiselta henkilöltä. On huomioitava, että väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen syyllistymisestä on voinut kulua pitkä aika, jolloin lupaviranomaisella tulisi olla mahdollisuus käyttää harkintaa luvan myöntämisessä tällaiselle vuodelle.

Sisäministeriö katsoo, että hallituksen esityksessä pykälään ehdotetut muutokset ovat riittäviä asedirektiivin muutoksen täytäntöönpanemiseksi, eikä ministeriö pidä Suomen Sadankomitean esittämiä muutoksia tarpeellisina tai tarkoituksenmukaisina.

67 b § Lupien peruuttaminen eräissä tilanteissa

Reserviläisliiton mukaan aselupien menettämiseen tulisi johtaa vain sellaisen pitkien lippaiden luvattoman hallussapidon, joka on selkeän tahallista. Asealan Elinkeinonharjoittajat katsoo, että aseenkäsittelyluvan peruuttaminen pitää poistaa kohdasta 67 b §.

Sisäministeriö toteaa, että esitetty säädösehdotus perustuu asedirektiivin muutoksen 5 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että B luokkaan kuuluvan ampuma-aseen hankinta- ja hallussapitolupa peruutetaan, jos havaitaan, että henkilöllä, jolle mainittu lupa on myönnetty, on hallussaan latauslaite, joka sopii asennettavaksi keskisytytteisiin itselataaviin kertatuliaseisiin tai lippaallisiin kertatuliaseisiin ja jonka kapasiteetti on yli 20 patruunaa tai kapasiteetti on yli kymmenen patruunaa, jos kyse on pitkistä ampuma-aseista; paitsi jos kyseiselle henkilölle on myönnetty lupa 6 artiklan mukaisesti tai hänelle on myönnetty lupa, joka on vahvistettu tai uudistettu taikka jota on jatkettu 7 artiklan 4 a kohdan mukaisesti.

Asedirektiivi siis velvoittaa jäsenvaltioita peruuttamaan kapasiteetiltaan isoa latauslaitetta luvatta hallussaan pitävältä B-luokan aseluvat, siitä riippumatta, sopiiko kyseinen latauslaite asennettavaksi henkilön aseeseen vai ei. Asedirektiivin mukaan lupien peruuttamiseen riittää se, että edellä tarkoitettu kapasiteetiltaan iso latauslaite on henkilön hallussa. Asedirektiivi ei sisällä tähän säännökseen mitään poikkeuksia, eikä jäsenvaltioilla ole sen täytäntöönpanon suhteen liikkumavaraa.

Aseenkäsittelyluvan osalta esitetyn huomion osalta tulee huomioida, että ehdotetun 27 §:n muutoksen mukaan aseenkäsittelyluvan sisältö voi vaihdella ja alle 20-vuotiaalle annettavaan aseenkäsittelylupaan asetetaan ehto, jonka mukaan lupa ei oikeuta käsittelemään muun muassa 9 §:n 5 a alakohdassa tarkoitettuja erityisen vaarallisia ampuma-aseita tai niiden osia ennen kuin luvanhaltija on täyttänyt 20 vuotta, eli tästä syystä aseenkäsittelylupa on aiheellista mainita myös latauslaitteita koskevassa peruuttamispykälässä.

67 c § Ampuma-asekouluttajalle annetun hyväksynnän raukeaminen ja peruuttaminen

Suomen Sadankomitea toteaa, että 67 c §:n kolmannessa momentissa esitetään, että hyväksyntä voidaan peruuttaa 67 §:n 2 momentin 1-4 kohdissa tarkoitetuin perustein ja lausunnonantajan mielestä tämä olisi viisasta muuttaa muotoon, että lupa on peruutettava edellä mainitussa tapauksessa.

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esityksen mukaan pykälään esitetään vain teknisiä muutoksia, sillä hallituksen esityksen valmistelussa ole nähty tarvetta muuttaa ampuma-asekouluttajan hyväksynnän peruuttamisperusteita.

87 § Ampuma-aseen ja aseen osan lainaaminen

Euroopan parlamentin jäsen Halla-aho toteaa lausunnossaan, että koska itselataava kivääri on ”erityisen vaarallinen” vain suurella lippaalla varustettuna, lakitekstistä ei käy ilmi, saako ”erityisen vaarallisena” luvitetun aseen lainata *ilman* suurikapasiteettista lipasta henkilölle, jolla on ”tavallinen” lupa vastaavaan aseeseen.

Ilman suurikapasiteettista latauslaitetta ampuma-aseen voisi ampuma-aselain 87 §:n mukaisesti lainata henkilölle, jolla on oikeus vastaavan ampuma-aseen hallussapitoon.

106 § Säilyttäminen

Suomen Sadankomitea katsoo, että aseiden ja ampumatarvikkeiden turvallisesta säilyttämisestä säädetään 106 §:ssä epämääräisesti. Esimerkiksi murtoturvallinen ja lukittava turvakaappi edellytetään ainoastaan, mikäli kyse on erityisen vaarallisen tai useamman kuin viiden aseen säilyttämisestä, ellei säilytyspaikan poliisilaitos ole hyväksynyt muunlaista säilytystä. Näin ollen viittä metsästys- tai kilpailuasetta saa säilyttää luvanhaltijan vakituisessa asunnossa, muussa paikassa, jossa hän pysyvästi oleskelee, tai näihin kiinteästi liittyvässä tilassa, joka turvatasoltaan ja valvottavuudeltaan vastaa näitä. Lausunnonantaja totea, että aseet on säilytettävä murtoturvallisessa ja lukitussa turvakaapissa, lukitussa paikassa tai muuten lukittuna siten, ettei ase tai sen osa ole helposti anastettavissa. Pykälässä tai sen perusteluissa ei ole mainintaa esimerkiksi edes siitä, pitääkö turvakaapin olla kiinnitetty seinään. Murtoturvallisesta turvakaapista ei ole juurikaan iloa, mikäli kaappi voidaan kantaa ulos siitä rakennuksesta, missä sitä säilytetään. Esimerkiksi viiden aseen turvakaappi painaa vain 30 kiloa, joten sen anastaminen aseineen ei ole ylivoimainen tehtävä.

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esitystä valmisteltaessa on katsottu, että voimassaolevan ampuma-aselain mukaiset säilyttämisvaatimukset ovat riittävät aseturvallisuuden varmistamiseksi ja pykälään on ehdotettu joitakin selvennyksiä asedirektiivin muutoksen johdosta. Ampuma-aseiden säilyttämiseen tarkoitetusta turvakaapista on annettu tarkentavia säännöksiä sisäministeriön asetuksessa (163/2002), jota on muutettu viimeksi maaliskuussa 2018.

110 § Ampuma-aseen ja patruunoiden tarkastus

Asealan Elinkeinonharjoittajat on todennut puolustusvaliokunnalle toimittamassaan lausunnossa, että pykälän mukaan ampuma-ase on tarkastettava myös, jos siihen vaihdetaan elinkeinoluvan haltijan toimesta aseen osa ja katsoo, että jos vaihdettava osa on jo C.I.P. tarkastettu, tulee osa voida vaihtaa
ilman tarkistusvaatimusta.

Pykälän muutosehdotuksella, jossa lisättäisiin säännös siitä, että ampuma-ase on tarkastutettava myös, jos siihen vaihdetaan asealan elinkeinoluvan haltijan toimesta aseen osa, on ollut tarkoitus varmistaa ampuma-aseen käyttöturvallisuutta ja kuluttajansuojaa.

Siirtymäsäännökset

Useat lausunnonantajat ovat katsoneet, että siirtymäsäännöksen tulisi kattaa myös asedirektiivin voimaantulon jälkeen luvitetut, kiellettyjen ampuma-aseiden luokkaan asedirektiivissä siirretyt aseet.

Asedirektiivissä siirtymäsäännökset vanhoille, kiellettyjä ampuma-aseita koskeville luville on sidottu direktiivin voimaantuloon, eikä tästä syystä direktiivin voimaantulon jälkeen hankittuja ampuma-aseita voida kattaa siirtymäsäännöksellä, vaan niiden osalta luvanhaltijoiden tulee täyttää muutetussa asedirektiivissä näiden ampuma-aseiden hankinnalle ja hallussapidolle asetetut edellytykset. Esityksen mukaisesti näiden ampuma-aseiden osalta lupahakemukset siirtymäaikana käsiteltäisiin maksutta.

Poliisihallitus toteaa, että ehdotetuissa ampuma-aselain siirtymäsäännöksissä säädettäisiin menettelystä väliaikaisesti peruutetun ase-elinkeinoluvan osalta. Säännös tulisi poistaa, koska ase-elinkeinolupaa ei voi peruuttaa väliaikaisesti nyt voimassa olevien säännösten perusteella. Korjausehdotus on kannatettava.

Poliisihallituksen esittämät muut korjausedotukset
Ehdotetussa siirtymäsäännöksessä säädettäisiin velvollisuudesta hakea ennen lain voimaantuloa mutta 12.6.2017 jälkeen hankituille ampuma-aseille (pitäisi olla myös: ja aseen osille) lupaa kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Mikäli ilmoitusta ei tehtäisi (pitäisi olla: mikäli lupaa ei haettaisi), raukeaisi lupa määräajan päätyttyä. Luvan hankkimisen sijasta henkilöllä olisi siirtymäsäännöksen mukaan mahdollisuus luovuttaa esine sille, jolla on oikeus esineen hankkimiseen, tai korvauksetta valtiolle. Säännös poikkeaa sisällöltään ampuma-aselain 99 ja 100 §:ssä säädetystä menettelystä. Tältä osin voitaisiin harkita, että kyseinen menettelysäännös poistettaisiin siirtymäsäännöksestä, jolloin menettelyyn sovellettaisiin joka tapauksessa ampuma-aselain 8 luvun säännöksiä. Poliisihallituksen esittämät tekniset korjaukset siirtymäsäännökseen ovat kannatettavia. Menettelyn osalta tarkoituksena on ollut, että menettely olisi selkeä, kun siitä säädettäisiin erikseen.

Poliisihallitus huomioi, että siirtymäsäännöksessä ei esitetä säädettäväksi ilmoitusvelvollisuutta ns. deaktivointiasetuksen voimaantulon jälkeen deaktivoitujen aseiden hallussa pitämisestä. Ajatuksena lienee ollut se, että esineen deaktivoinnin tarkastukseen tuoneen henkilön tiedot olisivat viranomaisella. Esineet ovat kuitenkin voineet vaihtaa omistajaa ennen nyt ehdotetun lakimuutoksen voimaantuloa. Esitys on kannatettava.

Muutosehdotukset 1. lakiehdotukseen

3 §

Aseen osa

Aseen osalla tarkoitetaan aseen runkoa, ylä- ja alarunkoa, lukon kehystä, piippua, luistia, patruunarullaa ja patruunapesää, lukkoa ja muuta sulkulaitetta sekä lukon ja muun sulkulaitteen runkoa, sulkukappaletta, äänenvaimenninta sekä niitä toiminnallisesti vastaavia osia.
Aseen osaksi katsotaan myös latauslaite, jos sen kapasiteetti on yli:
1) 20 patruunaa ja se on lyhyen keskisytytteistä patruunaa ampuvan itselataavan kertatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite;
2) 10 patruunaa ja se on pitkän keskisytytteistä patruunaa ampuvan itselataavan kertatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite.
Aseen osaksi katsotaan myös latauslaite, jos se on sarjatuliaseen osa tai siihen liitettävä irrotettava latauslaite. Edellä 2 momentissa tarkoitettuna aseen osana ei kuitenkaan pidetä latauslaitetta, joka on valmistettu sarjatuliasemalliin, jonka

valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 ja joka ei sovi asennettavaksi keskisytytteiseen itselataavaan kertatuliaseeseen tai lippaalliseen kertatuliaseeseen.
Latauslaitteella tarkoitetaan ampuma-aseeseen kiinnitettävää ja ampuma-aseessa kiinteästi olevaa lipasta, syöttölaitetta ja -koneistoa sekä laitetta, jonka avulla patruunat syötetään ampuma-aseeseen.
Sarjatuliaseen osaksi katsotaan 1 momentissa tarkoitettujen osien lisäksi myös sellainen laukaisukoneisto, laukaisukoneiston osa ja muu sarjatuliaseeseen suunniteltu esine, joka sellaisenaan tai yhdessä muiden osien kanssa mahdollistaa sarjatulen sekä ampuma-aseeseen suunniteltu esine, joka mahdollistaa sarjatulta jäljittelevän toiminnan ampuma-aseessa.
Aseen osa katsotaan sellaisen ampuma-aseen osaksi, jonka osaksi se on valmistettu tai tarkoitettu. Aseen osana ei kuitenkaan pidetä latauslaitteeksi valmistettua esinettä, jonka toiminta on pysyvästi estetty. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä edellytyksillä latauslaitteen toiminta on katsottava pysyvästi estetyksi.

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei koske:
— — — — — — — — — — — — — —
4) *P*uolustusvoimien omistamillaan ampuma-aseilla, aseen osilla, patruunoilla ja erityisen vaarallisilla ammuksilla järjestämiä sen palveluksessa olevan johdolla tapahtuvia vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön liittyviä harjoituksia ja kilpailuja;
— — — — — — — — — — — — — —
7 a) valtion ampuma-aseiden ja aseen osien korjaamista ja muuntamista;
— — — — — — — — — — — — — —

25 §

Ilmoitus asetietojärjestelmään ja ***tietojen tallentaminen***

Asealan elinkeinoluvan haltijan on *elinkeinotoimintansa aikana* ilmoitettava asetietojärjestelmään ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen *ja* aseen osan yksilöintitiedot, esineen luovuttajan *tai lainaksiantajan* ja luovutuksensaajan *tai lainaksisaajan* nimi, *osoite ja syntymäaika* sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi *ja osoite*.
Asealan elinkeinoluvan haltijan on ilmoitettava myös *hallussaan olevan ampuma-aseen muuntamisesta ja aseen deaktivoinnista ja hävittämisestä*. *Ilmoituksesta on käytävä ilmi ampuma-aseen ja aseen osan yksilöintitiedot ja niiden muutos, sekä toimenpiteen ajankohta.*
Asealan elinkeinoluvanhaltijan on ilmoitettava yksilöintitiedot myös patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista *tai tallennettava tiedot 5 momentissa tarkoitettuun tiedostoon.*
Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä 119 a §:ssä tarkoitettua sähköistä asiointia käyttäen **10** päivän kuluessa siitä, *kun asealan elinkeinoluvan haltija on vastaanottanut ilmoitettavan esineen tai luovuttanut sen. Ampuma-aseen ja sen osan* yksilöintitietojen ilmoittamisesta esinettä luovutettaessa säädetään 42 c §:ssä. Ilmoitus luovutetuista patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista tehdään luovutuksen yhteydessä.

Patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia koskevaan tiedostoon *on tallennettava* esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan nimi. Tiedostoon sisältyviä henkilötietoja *saa luovuttaa* vain 115 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaiselle valvontatehtävää varten. *Asealan elinkeinoluvan haltijan* on vaadittaessa esitettävä tiedosto poliisille sekä luovutettava se lupaviranomaiselle, kun asealan elinkeinolupa raukeaa tai jos se peruutetaan. Tiedosto on säilytettävä vähintään 30 vuotta siihen viimeksi tehdyn merkinnän jälkeen ja se on hävitettävä sen jälkeen, kun viimeisen merkinnän tekemisestä on kulunut 50 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen, aseen osan, patruunoiden ja erityisten vaarallisten ammusten yksilöintitietojen ilmoittamisesta sekä tietojen tallentamisesta 5 momentissa tarkoitettuun tiedostoon ja niiden esittämisestä ja luovuttamisesta. Asealan elinkeinoluvan haltija voi poiketa 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta, jos ampuma-aseen tai aseen osan haltija on jättänyt ampuma-aseen tai aseen osan asealan elinkeinoharjoittajalle ja esine on asealan elinkeinoluvan haltijan hallussa enintään 10 päivää.

42 c §

Aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisille

Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseen osan yksilöintitiedot ja luovuttajan ja luovutuksensaajan nimi, osoite ja syntymäaika, korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi sekä ampuma-aseen, **tehokkaan ilma-aseen ja aseen osan** lainaksiantajan ja lainaksisaajan nimi, osoite ja syntymäaika tulee ilmoittaa poliisille kirjallisesti tai 119 a §:ssä tarkoitettua sähköistä asiointia käyttäen. Jos ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai ampuma-aseen kokoamisen mahdollistavat aseen osat säilytetään muutoin kuin tilapäisesti 106 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla muun kun ampuma-aseen hallussapitoon oikeutetun luvanhaltijan luona, poliisille tulee ilmoittaa säilyttäjän ja säilytyspaikan yksilöimiseksi tarvittavat tiedot. Lisäksi tulee ilmoittaa tieto ampuma-aseen muuntamisesta, jos ampuma-aseen tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuu tai ase deaktivoidaan tai hävitetään. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ajankohta, jona toimenpide on tehty.
Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot ilmoittaa:
1) luovuttaja tai lainaksiantaja luovutuksen, lainaamisen tai lainasta palauttamisen yhteydessä, jos luovuttaja tai lainaksiantaja on 20 §:ssä tarkoitetun asealan elinkeinoluvan haltija; tai
2) muussa kuin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa esineen hankkinut, lainannut, valmistanut tai muuntanut aseluvanhaltija 30 päivän kuluessa esineen hankkimisesta, lainaamisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta.
Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseen osan lainaksiantaja voi poiketa 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta, jos esine on lainaksisaajan hallussa enintään 30 päivän ajan lainaksiantamisesta.
Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseen osan yksilöintitietojen ilmoittamista koskevista menettelyistä ja ilmoitusten sisällöstä.

44 §

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseen osaa koskevat yleiset edellytykset

Aselupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseen osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseen soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi metsästyslakia (615/1993). Metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten aselupaa ei voida antaa tämän lain 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten lukuun ottamatta kertatulitoimista pienoispistoolia ja pienoisrevolveria.
~~Aselupa 9 §:n 6 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten voidaan antaa asekeräilijälle museossa tai kokoelmassa pitämiseen, muistoesineenä säilyttämiseen sekä työhön, jossa ase on välttämätön.~~

44 b §

Rajoitukset erityisen vaarallisen ampuma-aseen tai sen osan hankkimiselle

Sen lisäksi, mitä 44 §:ssä säädetään, aselupa 9 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa vain:
1) asekeräilijälle ampuma-aseiden tai aseen osien keräämiseen tai säilyttämiseen;
2) erityisestä syystä työhön, jossa ampuma-ase on välttämätön; tai
3) määräajaksi näytöstä, kuvausta tai muuta vastaavaa tarkoitusta varten.
Lisäksi aselupa voidaan antaa 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun **Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen** sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen järjestämistä tai siihen osallistumista varten.
Lisäksi aselupa voidaan antaa 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten luonnolliselle henkilölle ampumaurheilua varten, jos hakija on ja on ollut luvan hakemista edeltäneen 12 kuukauden ajan yhdistyslain (503/1989) 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen jäsen.
Lisäksi aselupa voidaan antaa 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten yhteisölle tai säätiölle urheiluammuntakoulutusta varten.
Aselupa 9 §:n 3 kohdan muuksi esineeksi kuin ampuma-aseeksi naamioitua ampuma-asetta tai sen osaa varten voidaan antaa vain erityisestä syystä.

45 §

Aseluvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

Aselupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseen osia.
Lupaviranomaisella on oikeus saada hakijasta lääketieteellinen arvio, jos saatujen tietojen tai haastattelun perusteella lupaviranomaisella on syytä epäillä luvanhakijan henkilökohtaista sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Lupaviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada lääketieteellisessä arviossa luvanhakijasta sellaiset terveystiedot, jotka ovat välttämättömiä lupaviranomaisen arvioidessa hakijan sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon.

Asevelvollisen on pyydettäessä esitettävä selvitys suoritetusta varusmies- tai siviilipalveluksesta. Jos palvelusta ei ole suoritettu, asevelvollisen on pyydettäessä esitettävä määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen.
Aselupa 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja aseen osaa sekä pistoolia, pienoispistoolia, revolveria ja pienoisrevolveria sekä niiden osaa varten voidaan antaa vain 20 vuotta täyttäneelle henkilölle.
Aselupa ampumaurheilussa tai -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten ja ampumaurheilussa 9 §:n 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen ampuma-urheilusta tai harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävät kaksi vuotta. Aktiivisen harrastuksen jatkumista koskevaan kahden vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta. Aselupa ampumaurheilussa tai harrastuksessa käytettävään 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ja sen osaan voidaan myöntää myös, jos henkilö esittää luotettavan selvityksen ampumaurheilusta tai harrastuksestaan ja työnantajanaan toimivan valtion viranomaisen todistuksen siitä, että hän virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta.
Aselupa ampumaurheilussa käytettävää 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen ampuma-urheilusta tai harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävät 12 kuukautta.
Aselupa 43 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten 9 §:n 5 b **ala**kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ja sen osaan voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antaman todistuksen osallistumisesta vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettuun sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen ampuma-asetyypillä, johon aselupaa haetaan, aktiivisesti vähintään aselupahakemusta edeltävän 12 kuukauden aikana sekä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun todistuksen hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama todistus **osallistumisesta sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen** voidaan osittain korvata muulla luotettavalla selvityksellä aktiivisesta reserviläisen ampumaharjoittelusta. Aktiivista harjoittelua koskevaan vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta.
Haettaessa lupaa:
1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys ja, jos hakemus koskee lupaa 6 §:n 2 momentin 5 tai 7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten, lisäksi riistanhoitoyhdistyksen antama todistus aktiivisesta harrastuksestaan;
2) ampumaurheilua ja -harrastusta varten hakijan on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys;
3) 9 §:n 5 a ja 5 b **ala**kohdassa tarkoitettuun erityisen vaaralliseen ampuma-aseeseen tai aseen osaan ampumaurheilua varten hakijan on esitettävä todistus voimassaolevasta vähintään luvan hakemista edeltäneen 12 kuukauden ajan jatkuneesta jäsenyydestä yhdistyslain 4 §:ssä tarkoitetussa luvan saaneessa

yhdistyksessä ja luotettava selvitys siitä, että hakija harjoittelee aktiivisesti tai osallistuu ampumakilpailuihin ampuma-asetyypillä, johon lupaa haetaan.
4) työtä varten hakijan on esitettävä selvitys siitä, että hän on koulutuksessaan tai muuten riittävästi perehtynyt ampuma-aseen turvalliseen käsittelemiseen ja että hänellä on hyväksyttävä peruste ampuma-aseen kantamiseen työssään;
5) 43 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ampuma-asetta ja aseen osaa varten Poliisihallitus pyytää Puolustusvoimilta perustellun lausunnon; Puolustusvoimat voi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, joka on sijoituskelpoinen ja jolla Puolustusvoimat katsoo olevan tarve kyseisellä ampuma-aseella ja aseen osalla harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. **Lupaa tässä kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen ei voida myöntää, jos Puolustusvoimat ei anna puoltavaa lausuntoa.**
Lupa ampuma-aseen ja aseen osan keräilyyn ja säilyttämiseen voidaan antaa vain asekeräilijälle, jonka ampuma-aseiden ja aseen osien säilytystilat säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt. Lupa 43 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella voidaan antaa, kun huollettava henkilö on jättänyt 54 §:ssä tarkoitettua rinnakkaislupaa koskevan lupahakemuksensa ja lupaviranomainen on tutkinut, että rinnakkaisluvan antamiseen on mainitussa pykälässä säädetyt edellytykset.
Edellä ~~7~~**8** momentin 1 kohdassa tarkoitettua harrastusta voidaan pitää aktiivisena, jos eläinten ampuminen 6 §:n 2 momentin 5 tai 7 kohdassa tarkoitetulla ampuma-aseella on metsästyskausittain säännönmukaisesti jatkuvaa pyyntiä, johon muu kuin mainitussa momentissa tarkoitettu ampuma-ase ei hyvin sovellu. *Eläinten ampumisella* tarkoitetaan luolassa, loukussa tai muutoin vastaavissa olosuhteissa olevan eläimen metsästykseen liittyvää lopettamista. Ampumaurheilu tai harrastus on aktiivista, jos kyseessä on jonkin ampumaurheilulajin harjoittelu, kilpaileminen, kilpailun toimihenkilönä toimiminen, valmentaminen tai kouluttaminen ampuma-aseen käyttöön taikka osallistuminen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettuun sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen ampuma-asetyypillä, johon aselupaa haetaan.

45 a §

Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle

Aselupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle tai säätiölle, jota on toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella pidettävä sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita ja aseen osia. Lupa voidaan antaa vain hakijalle, jonka ampuma-aseiden ja aseen osien säilytystilat säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt ja jolla on 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava.
~~Aseluvan saajaa koskevien edellytysten osalta noudatetaan lisäksi 45 §:n 9 ja 10 momenttia.~~
~~Sen lisäksi mitä 44 b:ssä säädetään, a~~Aselupa 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten voidaan 1 momentin nojalla myöntää Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavan ampumakoulutuksen järjestämistä varten ja aselupa 9 §:n 5 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua erityisen vaarallista ampuma-asetta ja sen osaa varten yhteisölle tai säätiölle urheiluammuntakoulutusta varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sen 42 c § ampuma-aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittamisesta poliisille lainaamistilanteissa tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä maaliskuuta 2020.
Ennen tämän lain voimaantuloa annettu aselupa ja aseenkäsittelylupa on ehtoineen ja rajoituksineen voimassa kyseisen luvan voimassaoloajan ja siihen sovelletaan tämän lain säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa annettu ampuma-aseiden ja aseen osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kaupallinen ja yksityinen tuontilupa, kaupallinen ja yksityinen siirtolupa sekä kaupallinen kauttakulkulupa on ehtoineen ja rajoituksineen voimassa kyseisen luvan voimassaoloajan, mutta kuitenkin niin kauan kuin asealan elinkeinolupa on voimassa ja niihin sovelletaan tämän lain säännöksiä.
Sen, jolla on ennen 1 päivää tammikuuta 2010 myönnetty tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukainen asealan elinkeinolupa tai muu lupa, joka oikeuttaa harjoittamaan asealan elinkeinotoimintaa ja joka on harjoittanut tätä toimintaa lain voimaan tullessa, tulee vuoden kuluessa lain voimaantulosta Poliisihallitukselle tekemällään ilmoituksella ilmoittaa jatkavansa toimintaansa asealan elinkeinoluvan haltijana. Ilmoituksessa on ilmoitettava tämän lain 119 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla annetussa säännöksessä tarkoitetut tiedot ja liitettävä kopio alkuperäisestä luvasta. Lisäksi Poliisihallitus voi pyytää muita asian selvittämiseksi tarpeellisia selvityksiä. Poliisihallitus myöntää uuden asealan elinkeinoluvan edellä mainitun ilmoituksen tehneelle maksutta. Asealan elinkeinoluvan sisältö määräytyy tämän lain 21 §:n mukaan. Jos ilmoitusta ei ole määräajassa tehty, lupa raukeaa vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.
Edellä 4 momentissa tarkoitetun elinkeinoluvan haltijan vastuuhenkilöksi ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytty henkilö voi jatkaa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa asealan elinkeinoluvan haltijan vastuuhenkilönä ilman eri ilmoitusta. Vastuuhenkilön tehtävien hoitamista jatkavan ei tällöin ole tehtävässä jatkaakseen suoritettava 77 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua koetta.
Edellä 4 momentissa tarkoitettuna siirtymäaikana asealan elinkeinoluvan haltijaan sovelletaan tämän lain asealan elinkeinoluvan haltijaa koskevia säännöksiä.
Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty asealan elinkeinolupa, joka oikeuttaa ampuma-aseen korjaamiseen kattaa myös 12 §:n 4 momentissa tarkoitetun kaupallisen muuttamisen.
Ennen lain voimaantuloa tämän lain tai ampuma-aseasetuksen perusteella laadittuja ja ylläpidettyjä tiedostoja on säilytettävä tässä laissa säädetyn ajan.
Asealan elinkeinolupaa ja vastuuhenkilöksi hyväksymistä koskevaan asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukainen ~~asealan elinkeinoluvan~~ tai vastuuhenkilöksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen jää voimaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.
Ennen tämän lain voimaantuloa, mutta viimeistään 12 päivänä kesäkuuta 2017 myönnetyn, voimassa olevan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava luvan sellaiselle 9 §:n 4—6 kohdassa tarkoitetulle ampuma-aseelle tai sen osalle, jonka yksilöintitiedot luvanhaltija on ilmoittanut poliisille 12 päivään kesäkuuta 2017 mennessä, voimassaolo jatkuu tämän lain voimaan tullessa. Edellä mainittu ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa sisältää myös oikeuden hankkia ja pitää hallussa 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja latauslaitteita. Aseluvan voimassaolo jatkuu enintään sen ajan, joksi se on myönnetty. Lain 53 a §:ssä tarkoitettu velvollisuus harrastuneisuuden jatkuvuuden osoittamisesta ei koske aselupaa, jonka voimassaolo jatkuu tämän momentin nojalla. Muilta osin edellä mainittuun aselupaan sovelletaan tätä lakia.
Sen, joka on 12 päivänä kesäkuuta 2017 jälkeen hankkinut 9 §:n 4—6 kohdassa tarkoitetun ampuma-aseen tai sen osan on kuuden kuukauden kuluessa tämän lain

voimaantulosta haettava ampuma-aseen ja aseen osan hallussapitoon oikeuttavaa lupaa poliisilta. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty kyseisen ampuma-aseen tai aseen osan hallussapitoon oikeuttava lupa on voimassa, kunnes lupahakemus on ratkaistu. Lupahakemus käsitellään maksutta. Jos hakemusta~~ilmoitusta~~ ei ole määräajassa tehty, lupa raukeaa määräajan päätyttyä. Luvan hakemisen sijasta henkilö voi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta luovuttaa 9 §:n 4—6 kohdassa tarkoitetun ampuma-aseen tai sen osan sille, jolla on ampuma-aselain nojalla oikeus kyseisen ampuma-aseen tai sen osan hankkimiseen tai luovuttaa ampuma-aseen tai aseen osan valtiolle, jolloin ampuma-ase tai aseen osa siirtyy korvauksetta valtion omistukseen.
Sen, jolle tämän lain voimaan tullessa syntyy velvollisuus säilyttää ampuma-aseensa 106 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla, on säilytettävä ampuma-aseensa mainitussa momentissa tarkoitetulla tavalla viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2020.
Lukuun ottamatta 6 §:n 3 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita, 53 a §:ää harrastuneisuuden jatkumisen osoittamisesta sovelletaan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavaan lupaan, joka on myönnetty tämän lain voimaantulon jälkeen.
Pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase, jota ei ole deaktivoitu deaktivointiasetuksen mukaisesti, tulee deaktivoida mainitun asetuksen mukaisesti viimeistään ampuma-aseen luovuttamisen yhteydessä ja ilmoittaa 42 c §:ssä tarkoitetut tiedot poliisille.
Pysyvästi ampumakelvottomaksi tehdystä ampuma-aseesta~~, jota ei ole deaktivoitu deaktivointiasetuksen deaktivointiasetuksen mukaisesti,~~ tulee ilmoittaa 42 c §:ssä tarkoitetut tiedot poliisille viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Ampuma-ase tulee pyydettäessä esittää poliisille.

Lausunnot 2. lakiehdotukseen

2 § ***Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus***

Poliisihallitus katsoo, että vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momenttiin ehdotettu määritelmä, jonka mukaan sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitettaisiin ylipäänsä kaikkea muilla kuin puolustusvoimien ampuma-aseilla tapahtuvaa ampumakoulutusta, näyttäisi olevan ampuma-aselain soveltamisen kannalta ongelmallinen. On vaarana, että sen perusteella määriteltäisiin kaikki harrastustoimintanakin tapahtuva ampumakoulutus vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvaksi sotilaallisia valmiuksia palvelevaksi koulutukseksi. Tätä asiaa tulisi arvioida ja tarvittaessa säännöksiä tarkentamalla varmistaa, että näin ei käy.

Sisäministeriö toteaa, että sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus on säädetty yksinomaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkishallinnolliseksi tehtäväksi eikä asiaa tällä esityksellä tai toisessa eduskunnassa käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE 254/2018 vp) esitetä muutettavaksi.
Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisista hallintotehtävistä säädetään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 7 §:ssä. Edellä mainitusta pykälästä ilmenee, että sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkinen hallintotehtävä. Sotilaallisia valmiuksia palvelevien ammuntojen sisällöstä säädetään erillisellä asetuksella, joka perustuu Puolustusvoimien kehittämiin ammuntoihin, jolloin kyse ei ole kilpa-ammunnasta. Sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta ei ole Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen vapaa järjestötoiminta tai esimerkiksi muiden järjestöjen ampumaurheilu- tai harrastustoiminta.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia on huomioinut esitystä koskevassa lausunnossaan hallintovaliokunnalle, että sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen määritelmät poikkeavat toisistaan esityksessä HE 179/2018 vp ja esityksessä HE 254/2018 vp. Puolustusvaliokunta esittää hallintovaliokunnalle sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen määritelmän muotoilemista yhdenmukaisesti HE 254/2018 vp:ssä esitetyn mukaisesti.

Hallituksen esitystä HE 179/2018 vp valmisteltaessa on katsottu, että esityksessä oleva 2 §:n muutosehdotus toimisi voimassaolevassa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa, kun taas esityksessä HE 254/2018 vp valmistellun 2 §:n muutoksen taas on ollut tarkoitus toimia kokonaisuudessaan lain esitetyn uudistuksen kanssa. HE 254/2018 vp esitettyjen muutosten on esitetty tulevan voimaan tammikuussa 2020, kun taas HE 179/2018 vp:ssä esitettyjen muutosten esitetään tulevan voimaan mahdollisimman pian johtuen siitä, että asedirektiivin muutosten olisi tullut olla implementoitu jo syyskuussa 2018 kansalliseen lakiin.

Nämä kaksi esitystä on valmisteltu erillisinä kokonaisuuksina, koska asedirektiivin kansallisen voimaansaattamisen aikataulusta oletettiin johtuvan, että kyseinen esitys tulee eduskuntaa käsiteltäväksi ennen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain uudistusta. Tästä johtuen HE 179/2018 vp sisältää erilaisen määritelmän sotilaallisia valmiuksia palvelevalle koulutukselle, kuin mitä esitykseen HE 254/2018 vp sisältyy. Esityksen HE 254/2018 vp 2 §:ssä ei ole esitetty ampumakoulutuksesta säädettäväksi määritelmässä erikseen. Perusampumataidon kouluttamisen on kuitenkin katsottu kyseisen pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 22) kuuluvan pykälässä säädettyyn Puolustusvoimien menetelmiä koskevaan yksilön sotilaallisen osaamisen ja toimintakyvyn kehittämiseen.

Toisin sanoen HE 254/2018 vp:n sisältämä 2 §:n määritelmää koskeva muotoilu on tarkoitettu ensisijaiseksi suhteessa käsiteltävänä olevassa HE 179/2018 vp esitettyyn. Jälkimmäisestä esityksessä esitetty uusi 20 a § yhdessä ensimmäisen esityksen 2 §:n kanssa muodostavat kokonaisuuden, joiden perusteella sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen sisällöstä on säädetty riittävän tarkkarajaisesti. Kyseisten pykälien muodostamasta kokonaisuudesta ilmenee myös yksiselitteisesti, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa on sallittua antaa ampumakoulutusta. Sisäministeriö katsoo, että ehdotettu vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 § voitaisiin muotoilla HE 254/2018 vp:ssä esitetyn mukaisesti.

Suomen Sadankomitea toteaa sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen osalta, että HE 254/2018 vp yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetään, että sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa voitaisiin esimerkiksi antaa perusampumataidon, suunnistuksen, kaikille joukoille yhteisten välineiden, taistelukoulutuksen perusteiden, voimankäyttövälineiden, tarkka-ammunnan, mittausvälineiden tai tulenjohdon koulutusta. Kaikkea edellä olevaa koulutusta annetaan Puolustusvoimissa asevelvollisille, joten on kyseenalaista, millä tavoin edellä olevat esimerkit eroavat sotilaallisesta koulutuksesta. Riittääkö eroksi todellakin vain se, ettei koulutusta anneta Puolustusvoimien joukoille? Käytännössä olisi myös täysin mahdotonta valvoa sitä, että sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus olisi "yksilön sotilaallista osaamista ja toimintakykyä kehittävää koulutusta, jossa ei olisi kyse sotilaallisesta koulutuksesta", kuten hallituksen esityksessä sivulla 22 todetaan.

Professori Mäenpää katsoo, että Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle ehdotettua uutta hallintotehtävää koskevaa laintasoista sääntelyä voidaan pitää väljänä, kun myös otetaan huomioon perustuslakivaliokunnan aikaisempi arvio, jonka mukaan ”olennaisilta osiltaan tällaisen koulutuksen tulee pysyä viranomaisten käsissä. Koulutuksessa valmentaudutaan merkittävimmän valtion käytettävissä olevan voiman ja siinä mielessä julkisen vallan käyttöön, vaikka itse koulutuksessa ei merkittävää julkista valtaa käytettäisikään.” (PeVL 52/2006 vp, s. 3) Perustuslakivaliokunnan mielestä oli myös selvää, että perustuslaki estää esimerkiksi varusmiespalveluksessa olevien sotilaskoulutuksen yksityistämisen (PeVL 52/2006 vp, s. 3 Professori Mäenpää toteaa, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antaman ampumakoulutuksen sisältöä, laajuutta ja sen puitteita olisi ilmeisesti paikallaan täsmentää laissa erityisesti suhteessa Puolustusvoimien järjestämään koulutukseen ja merkittävän julkisen vallan käyttöön. Asian selventämiseksi ja ottaen myös huomioon perustuslakivaliokunnan esittämän arvion, tarkentavan sääntelyn sisällyttäminen lakiin vaikuttaa välttämättömältä, ellei laissa muuten määritellä tarkemmin, minkälaista sotilaallisia valmiuksia palvelevaa ampumakoulutusta Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi järjestää.”

Arvioitaessa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle annettavien julkisten hallintotehtävien rajoja perustuslain 124 §:n näkökulmasta, on syytä kiinnittää huomiota siihen, millaisen koulutuksen antaminen on sallittua yksityisille toimijoille. Tältä osin esimerkiksi rekisteröityjen yhdistysten mahdollisuuksia antaa sotilaallisena pidettävää koulutusta, mukaan luettuna ampumakoulutus, rajoittaa rikoslain 13 luvun 4 §:n laitonta sotilaallista toimintaa koskeva kriminalisointi ja toisaalta yhdistyslain 4 §, joka koskee luvanvaraisia yhdistyksiä. Myös rikoslain 12 luvun 7 §:n turvallisuussalaisuuden paljastamista koskevalla kriminalisoinnilla voidaan nähdä olevan vaikutusta siihen, mitä koulutusta erityisesti Puolustusvoimien menetelmien osalta yksityiset toimijat voivat antaa. Edelleen ampuma-aselainsäädännön ampuma-aseiden turvallista käsittelyä koskevat säännökset ja ampumaratojen johtosäännöt rajoittavat omalta osaltaan yksityistä ammunnan harjoittelua.

Rikoslain 13 luvun 4 §:n mukaan joka laittomasti perustaa, organisoi tai varustaa sotilaallisesti järjestäytyneen yhteenliittymän, jonka tarkoituksena on vaikuttaa valtiollisiin asioihin, toimii sellaisessa yhteenliittymässä johtavassa asemassa, taloudellisesti tai muutoin merkittävällä tavalla tukee sitä tai siinä toimeenpanee tai antaa sotilaallista koulutusta, on tuomittava laittomasta sotilaallisesta toiminnasta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Kyseistä pykälää koskevan hallituksen esityksessä (HE 94/1993 vp., s. 72-74) on arvioitu kriminalisoinnin täyttävää menettelyä. Tällaisia tekotavan arviointia koskevia luonnehdintoja ovat muun muassa selkeät muodolliseen asemaan perustuvat käskyvaltasuhteet sekä yhteenliittymän harjaantuminen käyttämään kurinalaisesti aseita ja muita vakavan väkivallan käyttöön soveliaita välineitä taistelussa tai siihen rinnastettavissa tilanteissa. Rangaistavana ei kuitenkaan ole pidetty toimintaa esimerkiksi ampumaurheilua tai muuta sotilaallista merkitystä omaavaa urheilulajia harjoittavassa aatteellisessa yhdistyksessä, vaikka yhdistyksen järjestäytymisessä olisikin sotilasorganisaatiota muistuttavia piirteitä.

Rangaistavana on kuitenkin pidetty sotilaallisen koulutuksen toimeenpaneminen tai antaminen yhteenliittymässä. Sotilaallisella koulutuksella tarkoitetaan hallituksen esityksen mukaan harjaannuttamista joukko-osastoina käyttämään aseita ja muita vakavan väkivallan käyttöön soveliaita välineitä taistelussa tai siihen rinnastettavissa tilanteissa sekä muun sellaisen tiedon ja taidon välittämistä, joka on tarpeellista

sotilastoiminnassa. Aseiden käytön opettaminen sinänsä esimerkiksi ampumaseurassa ei ole sotilaallista koulutusta eikä muidenkaan urheilulajien opettaminen, vaikka kyseisellä urheilulla saattaisikin olla sotilaallista merkitystä.

Kyseistä kriminalisointia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan myös nimenomaisesti, että lainkohdan soveltaminen edellyttää, että harjoituksia järjestävä organisaatio on sotilaallisesti järjestäytynyt ja että sen tarkoituksena on vaikuttaa valtiollisiin asioihin.

Yhdistyslain 4 §:n mukaan yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoituttaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman aluehallintoviraston lupaa.

Rikoslain 12 luvun 7 §:n mukaan joka oikeudettomasti julkistaa tai toiselle välittää, luovuttaa tai ilmaisee taikka tällaista tarkoitusta varten oikeudettomasti hankkii tiedon seikasta, joka Suomen ulkoisen turvallisuuden vuoksi on säädetty tai määrätty salassa pidettäväksi on tuomittava turvallisuussalaisuuden paljastamisesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Kyseinen kriminalisointi rajaa esimerkiksi rekisteröidyissä yhdistyksissä annettavaa maanpuolustuskoulutusta siten, ettei kyseisessä koulutuksessa voida kouluttaa sellaisia Puolustusvoimien menetelmiä, jotka ovat lain mukaan salassa pidettäviä.

Edellä mainituista lainkohdista voidaan päätellä, että rekisteröityjen yhdistysten alla annettava ampumatoiminta voi olla hyvinkin sotilaallista tai sotilaallisessa mielessä merkityksellistä, jos kyseinen yhdistys on saanut ampumatoiminnalleen aluehallintoviraston luvan, eikä sotilaallista koulutusta anna sotilaallisesti järjestäytynyt yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on pyrkiä vaikuttamaan valtiollisiin asioihin. Yksityisten antaman sotilaallisesti merkityksellisen ampumakoulutuksen rajoja voidaan pitää näin ollen verrattain väljinä.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen tapahtuu Puolustusvoimien ja puolustusministeriön ohjauksessa ja valvonnassa. Puolustusvoimista annetun lain 2 §:n 1 momentin 1 c kohdan mukaan Puolustusvoimien tehtävänä on Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluu sotilaskoulutuksen antaminen. Näin ollen Puolustusvoimien puolustustehtävään kuuluvan sotilaskoulutuksen antaminen on selkeästi Puolustusvoimien julkinen hallintotehtävä. Puolustusvoimien ohjaukseen ja tarpeeseen perustuvaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen järjestämistä voidaan pitää nimenomaan Puolustusvoimien määrittelemän koulutuksen järjestämisen näkökulmasta selkeästi julkisena hallintotehtävänä. Arvioitaessa sitä, miltä osin tällaista julkista hallintotehtävää voidaan pitää merkittävänä, tulee ottaa huomioon se, miltä osin yksityiset toimijat voivat antaa vastaavanlaista koulutusta.

Taisteluammuntojen järjestäminen ja joukon yhteistoiminnan kehittäminen on voimassa olevassa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa katsottu kuuluvan sellaiseksi koulutustoiminnaksi, joita Puolustusvoimat voi antaa vain itse tai Maanpuolustuskoulutusyhdistys Puolustusvoimien tilauksesta. Taisteluammunnoilla pyritään kouluttamaan erityisesti joukon tehokasta tulenkäyttöä haastavassa taistelutilanteessa. Taisteluammuntojen järjestäminen kuuluu myös jatkossa yksin Puolustusvoimien järjestämisvastuulle. Yksilön perusampumataidon kehittäminen on toimintaa, jota voivat edellä mainitut lainkohdat huomioiden järjestää myös yksityiset ampumaseurat. Näin ollen tällaisen perusampumataidon kouluttamisen,

jonka koulutussisällöt määrittää valtioneuvosta Puolustusvoimien koulutustarpeet huomioiden, ei voida katsoa olevan merkittävän julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle.

13 § Menettely julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa sekä rikosoikeudellinen virkavastuu

Maanpuolustuskoulutusyhdistys katsoo, että esitystä tulisi täydentää siten, että esityksestä selviäisi, miten rikoslain 40 luvun säädöksiä virkarikoksista Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajiin sovelletaan, mitä seurauksia Puolustusvoimien ohjeiden ja määräysten rikkomisella voi olla sekä mikä on Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajan mahdollinen vahingonkorvausvastuu ja mihin se perustuu.

Virkarikoksista säädetään rikoslain 40 luvussa. Vahingonkorvausvelvollisuuden perusteista säädetään vahingonkorvauslaissa. Kyse on siis rikoslain virkavastuuta koskevien tunnusmerkistöjen ja toisaalta vahingonkorvauslain soveltamisesta ammunnan johtajiin.

20 a § Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä sotilaallisia valmiuksia palveleva ampumakoulutus

Professori Mäenpää toteaa, että voimassa olevan lain säätämisen yhteydessä sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella ymmärrettiin puolustusvaliokunnan mietinnön mukaan esimerkiksi suunnistus- ja karttaharjoituksia (PuVM 3/2006 vp). Lausunnonantaja katsoo, että nyt arvioitavaan hallituksen esitykseen sisältyy varsin niukasti perusteluja sille, miksi 2. lakiehdotuksen 20 a §:ssä tarkoitettu huomattavasti merkittävämpi sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus ja siihen liittyvä vaarallisten aseiden hankintatehtävä olisi perusteltua antaa yhdistysmuotoiselle toimijalle ampumakoulutuksen tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi Puolustusvoimista riippumatta. Tällaisen uuden koulutustehtävän tarpeellisuutta tai sen suhdetta Puolustusvoimien koulutustarpeeseen ei poikkeuksellisesti käsitellä lainkaan hallituksen esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevassa luvussa.

Tältä osin viitataan 2 §:n osalta lausuttuun. Julkisen hallintotehtävän antamista koskevan tarkoituksenmukaisuusarvioinnin osalta todetaan, että Puolustusvoimien reservin koulutusresurssit ovat kertausharjoitusten järjestämisen näkökulmasta rajalliset. Näin ollen vapaaehtoisten harjoittelua on perusteltua mahdollistaa nyt esitettyjen, erityisesti yksilön taitoja koskevien koulutuskokonaisuuksien osalta. Tarkoituksenmukaisuusnäkökulmasta on myös kiinnitettävä huomiota siihen, että koulutusta Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa antavat reserviläiset erityisesti Puolustusvoimissa saamansa koulutuksen perusteella. Tästä on reserviläisarmeijaan puolustusratkaisunsa perustavan valtion näkökulmasta hyötyä kustannusnäkökulmien lisäksi myös kyseisten koulutusta antavien reserviläisten osaamisen kehittämisessä.

On syytä huomata, että hallituksen esitys 179/2018 vp. luo Puolustusvoimille mahdollisuuden vaikuttaa suoraan vapaaehtoisille annettavan ampumakoulutuksen sisältöön. Tämä ei ole esimerkiksi erilaisten urheiluampumalajien kohdalla mahdollista, koska kyseisten lajien osalta harjoittelu perustuu lajikohtaisiin sääntöihin. Lisäksi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevien ammuntojen järjestämiseen sovelletaan Puolustusvoimien ammuntojen

järjestämistä koskevia määräyksiä ja ammunnat toteutetaan rikosoikeudellisella virkavastuulla toimivan ja erillisen Puolustusvoimien antaman koulutuksen saaneen ammunnan johtajan johtamana ja valvonnassa. Sotilaallisia valmiuksia palvelevien ammuntojen järjestelyt ovat siten merkittävästi tiukemmat, kuin esimerkiksi erilaisten rekisteröityjen yhdistysten tai yritysten järjestämät ammunnat.

Reserviläisliitto katsoo, että on varmistettava, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa on tarvittaessa mahdollista ampua muitakin kuin vain ampumaohjelmistossa mainittuja ammuntoja ja, että näissä ammunnoissa voidaan käyttää myös normaalikokoisia lippaita.

Hallituksen esityksen valmistelussa on katsottu, että sotilaallisia valmiuksia palvelevien ammuntojen pitää olla tarkkaan rajattuja ja määriteltyjä, koska nämä ammunnat suoritetaan erittäin vaarallisilla ampuma-aseilla. Tästä syystä esityksessä ehdotetaan, että ammuntojen tulee olla valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen ammuntojen mukaisia.

Suomen Reserviupseeriliitto katsoo, että lakiesityksen 20 b § ja 20 c § vaativat paljon tarkennuksia ja tarkennettavia asioita ovat muun muassa kuka laatii tarvittavat ohjeistukset ja koulutukset ja millä aikataululla sekä mikä taho vastaa koulutuksen kustannuksista. Lausunnonantajan mukaan epäselvää on myös se, tarvitseeko kaikkien tällä hetkellä hyväksyttyjen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajien käydä jonkinlainen muodollinen lisäkoulutus ennen kuin voivat jatkaa tehtävissään, vai voiko Puolustusvoimat hyväksyä esimerkiksi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen esityksestä nykyiset ammunnanjohtajat jatkamaan tehtävissään.

Sisäministeriö toteaa, että sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa järjestettävissä ammunnoissa noudatetaan esityksen mukaan Puolustusvoimien ohjesääntöjä, varomääräyksiä ja muita pysyväismääräyksiä. Nämä toki Puolustusvoimat laatii ja pitää niitä koskevan koulutuksen. Asiaa on avattu luonnoksessa valtioneuvoston asetukseksi, joka on toimitettu hallintovaliokunnalle. Puolustusvoimat suunnittelee tällä hetkellä sitä, miten jo voimassa olevat Puolustusvoimien ammunnanjohtajaoikeuden omaavat henkilöt koulutettaisiin esityksen mukaisiksi uusiksi ammunnan johtajiksi.

Suomen Reserviupseeriliitto toteaa, että tämän lisäksi on varmistettava, ettei lailla tai alemmalla ohjeistuksella estetä yli 60 vuotiaiden henkilöiden toimimista ammunnan kouluttajina Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen piirissä. Yli 60 vuotiaiden aselupien jatkuminen harrastuksen jatkuessa on myös mahdollistettava.

Sisäministeriö toteaa, että esityksellä ei oteta kantaa asevelvollisuuslain mukaisiin ikärajoihin. Toisaalta yli 60 vuotiaat eivät ole sijoituskelpoisia, joten ehdotetun ampuma-aselain 45 §:n mukaan hakija ei voisi saada Puolustusvoimilta puoltoa. Urheiluammunnan harrastamisen kautta luvan voisi iästä huolimatta saada. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajana yli 60 vuotiaat henkilöt voisivat toimia, koska kyseessä oleva tehtävä ei edellyttäisi reserviläispoikkeuksella myönnettyä aselupaa tai aselupaa ylipäänsä.

Suomen Asehistoriallinen Seura pitää maanpuolustuskoulutuksen osalta erikoisena sitä, että lakitasolla asetetaan rajaehtoja käytännön ampumakoulutukselle suorituspaikkojen kuvaustasolla jopa niin, että ”maalit on määriteltävä ennalta”.

Sisäministeriö toteaa, että sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen määrittelyllä on pyritty siihen, että koulutusta määriteltäisiin voimassaolevaa lakia täsmällisemmin ja tarkkarajaisemmin lain tasolla koulutuksen tarkoituksenmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Määrittelyssä on myös laintasoisin rajauksin pyritty sulkemaan taisteluammunnoiksi luokiteltavat ammunnat pois sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa järjestettävien ammuntojen sisällöstä.

20 b § Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajien hyväksyminen

Poliisihallitus toteaa lausunnossaan, että ammunnanjohtajan hyväksyisi puolustusvoimat, joka arvioisi käytettävissä olevien tietojensa perusteella henkilön sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon ja tätä varten se pyytäisi poliisilta henkilön sopivuutta koskevan lausunnon. Tällainen sääntelemätön lausuntomenettely olisi poikkeus nykykäytäntöön, jonka mukaan tällaiset lausunnot annetaan turvallisuusselvityksinä. Ammunnanjohtajaa ei haastateltaisi prosessissa toisin kuin luvanhaltijaa. Poliisihallitus toteaa, että ammunnanjohtaja voisi ehdotetun poikkeussäännöksen nojalla pitää hallussaan erityisen vaarallisiksi katsottuja ampuma-aseita ilman hallussapitoon oikeuttavaa lupaa. Ammunnanjohtajaa koskeva päätös syötettäisiin hallituksen esityksen perustelujen mukaan asetietojärjestelmään. Tästä ei kuitenkaan näyttäisi olevan kyseisessä hallituksen esityksessä riittävän selkeästi muotoiltua ehdotusta. Vaikka tieto olisikin syötetty asetieto-järjestelmään, olisi hyvin vaikeaa kenttävalvonnassa todentaa sitä, onko joku henkilö ammunnanjohtaja. Tulisi arvioida, olisiko ammunnanjohtajan ampuma-aseen hallussapito-oikeus edellä mainittujen ongelmien välttämiseksi tarkoituksenmukaista järjestää, samoin kuin muidenkin luonnollisten henkilöiden osalta on tehty, aselupaan tai rinnakkaislupaan perustuvaksi.

Esityksessä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajan oikeus pitää hallussa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen erityisen vaarallisia aseita, eli käytännössä reserviläiskivääreitä isolla latauslaitteella, liittyy sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen järjestämiseen. Ammunnanjohtaja voisi pitää hallussaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampuma-aseita järjestäessään sotilaallisia valmiuksia palvelevaa ampumakoulutusta, mutta koulutustapahtuman päätyttyä ampuma-aseet palautettaisiin yhdistyksen säilytystiloihin. Tarkoituksena on ollut mahdollistaa henkilön ammunnanjohtajana toimiminen ilman henkilökohtaista aselupaa. Oikeus olisi rajatumpi kuin esimerkiksi rinnakkaislupa järjestön aseisiin, joka mahdollistaisi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampuma-aseiden käyttämisen myös muilla ampuma-aselain mukaisilla tavoilla, kuten henkilökohtaiseen harjoitteluun muuallakin kuin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämässä sotilaallisia valmiuksia palvelevassa harjoituksessa. On myös huomattava, että esityksen mukaan kaksi viranomaista, eli Puolustusvoimat ja poliisi, arvioisivat Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajan soveltuvuutta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys katsoo, että lakiesitystä tulisi muuttaa niin, että Puolustusvoimat pyytäisi poliisilta lausunnon vain niistä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajiksi hyväksyttävistä, joilla ei ole aselupaa ja edellyttäisi ehdotusta täydennettäväksi siten, että lain perusteella annettavalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin ammunnanjohtajiksi hyväksyttäviltä edellytettävän koulutuksen lisäksi säätää siitä, että Puolustusvoimat voisi lukea aiemman ammunnanjohtajakoulutuksen hyväksi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnanjohtajakoulutuksessa. Suomen

Reserviupseeriliitto katsoo, että ammunnan johtajien vastuut, velvollisuudet ja oikeudet pitää määritellä tarkemmin. Vaarana on, että liian raskaat velvollisuudet ja riittämättömät oikeudet aiheuttavat sen, että ammunnanjohtajia ei saada rekrytoiduksi riittävää määrää. Suomen Reserviupseeriliitto esittää myös, että henkilö, joka jo toimii Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammuntojen johtajana ja jolla on Puolustusvoimien perusammuntojen johtajan oikeudet sekä toimintaan tarvittavat ampuma-aseluvat sekä riittävät tiedot ampuma-aselaista, voitaisiin hyväksyä ilman erillistä lisäkoulutusta Puolustusvoimien esityksestä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakouluttajaksi.

Sisäministeriö toteaa, että sen näkemyksen mukaan ammunnan johtajien vastuut, velvollisuudet ja oikeudet on määritelty riittävän tarkkarajaisesti ja täsmällisesti ehdotettavissa pykälämuutoksissa. Poliisin lausunnon osalta sisäministeriö pitää lausunnon pyytämisen rajaamista niihin, joilla ei ole aselupaa kannatettavana. Mahdollisuus aiemman ammunnanjohtajakoulutuksen hyväksi lukemiseen on myös kannatettavaa.

Muutosehdotukset 2. lakiehdotukseen

2 §

Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus
— — — — — — — — — — — — — —
Sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan **tässä laissa muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua koulutusta**~~ampumakoulutusta~~, ~~joka annetaan muilla kuin Puolustusvoimien aseilla ja ampumatarvikkeilla sekä muuta vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta~~ **jossa koulutetaan Puolustusvoimien menetelmiä tai välineitä koskevaa yksilön sotilaallista osaamista ja toimintakykyä sodassa tai muissa aseellisissa selkkauksissa toimimista varten.**

20 b §

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnan johtajien hyväksyminen

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumakoulutuksessa voi ammunnan johtajana toimia vain Puolustusvoimien ammunnan johtajaksi hyväksymä henkilö. Puolustusvoimat voi hyväksyä ammunnan johtajaksi henkilön, jolla on Puolustusvoimien tai Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa hankittu johtaja- tai kouluttajakoulutus sekä näyttökokeella **tai sitä korvaavalla selvityksellä** osoitettu pätevyys sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen turvallisesta järjestämisestä ja kouluttamisesta Puolustusvoimissa ja joka katsotaan tehtävään muuten sopivaksi. Näyttökokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Puolustusvoimat pyytää ammunnan johtajaksi harkittavan henkilön sopivuudesta lausunnon poliisilta, **jos henkilöllä ei ole voimassaolevaa aselupaa**. Edellä 1 momentissa säädetty hyväksyntä on voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.
Puolustusvoimat peruuttaa 1 momentissa tarkoitetun hyväksynnän, jos ammunnan johtaja on rikkonut jonkun 20 c §:ssä säädetyn velvollisuutensa tai jos ammunnan johtajaa ei enää katsota tehtävään muuten sopivaksi taikka ampuma-aselain aseluvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät.
Puolustusvoimien tulee ilmoittaa hyväksynnästä ja hyväksynnän peruuttamisesta poliisille.

Muutokset 3. lakiehdotukseen

Hallintovaliokunnalle toimitetuissa lausunnoissa ei esitetty erityisiä huomioita asevelvollisuuslain 97 a §:ää koskevasta muutosehdotuksesta. Sisäministeriö on lausunnossaan hallintovaliokunnalle todennut, että pykälämuutosehdotuksen viittaus ampuma-aselain 45 §:n 7 momenttiin tulisi muuttaa viittaukseksi 45 §:n 8 momenttiin. On huomattava, että eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2018 vp), jossa ehdotetaan 97 a §:n kumoamista ja hallituksen esityksen ensimmäinen käsittely on pidetty. Asevelvollisuuslain 97 a §:ssä koskevista asioista ehdotetaan säädettäväksi jatkossa lain 29 §:ssä.

Muut huomiot

Asehistorian Liitto katsoo, että esityksessä on edelleen useita tiukennuksia, joilla ei ole mitään yhteyttä EU-direktiivin esitykseen ja Suomen Ampumaurheiluliitto toteaa lausunnossaan, että lakiehdotukseen on sisällytetty paljon sellaisiakin muutoksia, joita tuliasedirektiivi ei edes vaadi. Myös Suomen Asehistoriallinen Seura katsoo, että lakiehdotus sisältää edelleenkin elementtejä, jotka eivät johdu direktiivistä ja järjestön näkemyksen mukaan koko lakiuudistus tulisi valmistella uudestaan.

Sisäministeriö toteaa, että esityksessä asedirektiivin muutosten implementointi on sovitettu yhteen voimassaolevan ampuma-aselain kanssa. Asedirektiivi on vähimmäisdirektiivi, eli jäsenvaltioilla on mahdollista säätää tiukempia säännöksiä kuin mitä direktiivi velvoittaa säätämään ja näin on osittain Suomessa ampuma-aselaissa tehty aseturvallisuuden varmistamiseksi.

Suomen Sadankomitea katsoo, että hallituksen esitys on ongelmallinen kokonaisuus ja ongelmallisuus johtuu siitä, että vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia uudistetaan laajemmin, ja osa ampuma-aselain ongelmista on sidoksissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain uudistukseen.

Sisäministeriö toteaa, että vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamista koskeva hallituksen esitys (HE 254/2018 vp) on eduskunnassa käsiteltävänä ja edellä mainittu esitys sekä HE 179/2018 vp on pyritty valmisteluvaiheessa sovittamaan yhteen.

Poliisihallitus katsoo, että reserviläisten ikäjakaumasta ja järjestäytyneen rikollisuuden kasvusta johtuen on odotettavissa, että sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen osallistumisen perusteella myönnettävistä reserviläiskivääreistä päätyy 10-20 vuoden kuluttua suuri osa rikolliseen käyttöön.

On otettava huomioon, että hallituksen esityksen mukaisesti isolla latauslaitteilla varustettuja ampuma-aseita, joihin voisi saada luvan sotilaallisia valmiuksia palvelevaan koulutukseen osallistumista varten, koskisivat aikaisempaa tiukemmat säilytysvaatimukset, koska hallituksen esityksen mukaisesti edellä mainitut ampuma-aseet olisivat erityisen vaarallisia ampuma-aseita ja ne tulisi jatkossa säilyttää turvakaapissa tai poliisin hyväksymissä säilytystiloissa. Edellä mainitut säilytysvaatimukset ja kyseisiä ampuma-aseita koskevat muut, voimassaolevaa lakia tiukemmat luvan myöntämisen edellytykset huomioon ottaen sisäministeriö ei pidä todennäköisenä sitä, että suuri osa sotilaallisia valmiuksia palvelevaan

ampumakoulutukseen osallistumisen perusteella myönnettävistä reserviläiskivääreistä päätyisi 10-20 vuoden kuluttua rikolliseen käyttöön

Suomen Asehistoriallinen Seura pitää välttämättömänä lain edellyttämän ampuma-aselautakunnan koolle kutsumisen ja myös voimassa olevan lain vaatimukseksi ennen minkäänlaisia lakiuudistuksia. Myös Suomen Ampumaurheiluliitto toteaa, että ihmetystä on herättänyt se, ettei sisäministeriö ole hyödyntänyt näinkin suuren uudistuksen valmisteluun ampuma-aselautakuntaa.

Ampuma-aselain 117 a §:n mukaan Poliisihallituksen yhteydessä toimii ampuma-aselautakunta, joka antaa pyynnöstä lausuntoja tämän lain soveltamisalaan kuuluvista asioista. Poliisihallitus on ilmoittanut valmistelevansa ampuma-aselautakunnan asettamista.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys toteaa, että lakiehdotuksen taloudellisissa vaikutuksissa on lähes täysin jätetty käsittelemättä sille tulevasta uudesta tehtävästä, eli sotilaallisia valmiuksia palvelevasta ampumakoulutuksesta seuraavat lisäresurssitarpeet. Maanpuolustuskoulutusyhdistys toteaa, että nämä tarpeet on otettu kattavasti huomioon toisessa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muutosesityksessä, mutta nyt lausuttavana olevassa ampuma-aselain muutosesityksessä ei tähän esitykseen edes viitata.

Sisäministeriö toteaa, että hallituksen esityksen sivulla 24 viitataan puolustusministeriön valmistelemaan vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain uudistamista koskevaan esitykseen, eli esitykseen HE 254/2018 vp, jossa lisäresurssitarpeet on otettu Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen mainitsemalla tavalla huomioon.

Suomen Sadankomitea kiinnittää huomiota siihen, onko Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa ja sen koulutuksen sisällön lainmukaisuutta valvottu riittävän yksityiskohtaisesti. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanslia huomio, että valvontaan liittyen on hämmentävää, että esityksessä yhtäältä todetaan, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys on antanut merkittävässä määrin erilaisia kursseja, joiden osana tai pääasiallisena aiheena on ollut ampumakoulutuksen antaminen ja toisaalta todetaan, että nykylaki jättää tulkinnanvaraiseksi sen, voiko Maanpuolustuskoulutusyhdistys antaa sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa ampumakoulutusta. Lain esitöissä (PuVM 3/2006 vp) oli mainittu esimerkkeinä suunnistus- ja karttaharjoitukset. Nämä ovat kovin kaukana ampumaharjoituksista, jotka käsitykseni mukaan olisi mainittu, jos tätä olisi tarkoitettu. Edellä todettu ei anna erityisen vakuuttavaa kuvaa harjoitetun valvonnan tehokkuudesta. Tämän tyyppiselle laintulkinnalle ei eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanslian mukaan tulisi olla sijaa ampuma-aseiden kohdalla.

Sisäministeriö toteaa, että puolustusministeriöltä saadun tiedon mukaan asia on puolustusministeriössä selvityksessä.

Suomen Sadankomitea katsoo, että kun Suomessa vuosittain katoaa noin 2 000 asetta, olisi perusteltua jatkossa kehittää aseiden ja niiden osien jäljitettävyyttä. Yksi mahdollisuus olisi lisätä ainakin aseisiin siru, jonka avulla se voitaisiin paikantaa ja tarvittaessa jäljittää.

Sirun lisääminen ampuma-aseiden jäljittämisen parantamiseksi voisi olla tulevaisuudessa selvittämisen arvoinen asia.

Suomen Sadankomitea katsoo, että hallituksen esitys vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain uudistamiseksi laajentaa merkittävästi sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen sisältöä ja oikeuttaa sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen, että muut maanpuolustus- ja reserviläisjärjestöt antamaan tosiasiallisesti sotilaallista koulutusta. Suomen Sadankomitea on esittänyt lausunnossaan, että vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain uudistus on niin puutteellisesti valmisteltu, että se tulisi hylätä ja valmistella lain kokonaisuudistus tulevissa vaaleissa valittavalle eduskunnalle.

Hallitus on esittänyt, että sotilaallinen koulutus on jatkossa ainoastaan Puolustusvoimien järjestämää, eikä Puolustusvoimat voisi nykytilan mukaisesti enää jatkossa tilata tällaista koulutusta Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämän sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen määritelmää on tarkennettu ja kyseinen koulutus tapahtuu Puolustusvoimien ja puolustusministeriön valvonnassa. Ainoastaan Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi järjestää vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain nojalla sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta. Sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen sisällön suhdetta perustuslain 124 §:ään on käsitelty edellä 2 §:n vastineen kohdalla.

Suomen Metsästäjäliitto toteaa lausunnossaan, että sen näkemyksen mukaan ampuma-asedirektiivin Liitteen 1, -B luokkaa kuvaava käännösvirhe tai epäselvyys, josta virhe toistuu kansalliseen ampuma-aselakiehdotukseen kaikkien itselataavien viiden vuoden määräaikaisuudesta, tulisi viipymättä korjata. Järjestön näkemyksen mukaan käännösvirheen vuoksi 3 patruunan kiinteän kapasiteetin omaava itselataava pitkä ase olisi B luokassa, vaikka se kuuluu C luokkaan.

Asedirektiivin muutos ja sen eri kieliversiot ovat voimassa.

Euroopan parlamentin jäsen Halla-aho toteaa lausunnossaan, että asedirektiivi kuitenkin mahdollistaa sen, että suurin osa metsästyksessä ja merkittävä osa urheiluammunnassa käytettävistä aseista voisi olla ainoastaan ilmoituksenvaraisia. Lausunnonantaja katsoo, että olisi perusteltua, että lainsäätäjä käyttäisi tätä mahdollisuutta hyväkseen ja vapauttaisi asekohtaisesta lupamenettelystä ainakin osan direktiivin C-kategoriaan (”ilmoituksenvaraiset aseet”) kuuluvista aseista. Tämä vapauttaisi lupaviranomaisen resursseja sinne, missä valvontaa tarvitaan, ja vähentäisi kansalaisiin kohdistuvaa byrokratiaa ja kustannuksia. Sillä ei olisi vaikutuksia yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, koska henkilön soveltuvuus aseiden hallussapitoon selvitettäisiin joka tapauksessa.

Luvanvaraisuudesta siirtyminen osittaiseen ilmoituksenvaraisuuteen olisi suuri periaatteellinen muutos ampuma-aselainsäädäntöön ja sen vaikutukset muun muassa yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen tulisi selvittää perusteellisesti, mikäli tällaista vaihtoehtoa joskus harkittaisiin.

Euroopan parlamentin jäsen Halla-aho katsoo, että lakiin olisi perusteltua lisätä pykälä, jonka nojalla ampuma-ase on mahdollista vaihtaa uuteen ja vastaavaan siten, että vanhan luvan ehdot siirtyvät sellaisenaan uuteen, jos vanhasta aseesta luovutaan uutta hankittaessa. Sisäministeriö toteaa, että kun ase vaihtuu ei kyseessä ole enää sama lupa, vaikka se uusittaisiinkin ilman erillistä lupaharkintaa. Aselupa tai entinen hallussapitolupa on myönnetty tietylle aseyksilölle ja aseyksilön vaihtuessa lupakin on uusi. Mikäli tähän

vaihtoehtoon lähdettäisiin, tulisi koko voimassaolevan ampuma-aselain logiikka miettiä uusiksi. Nykyisin lupaan on merkitty aseyksilön tiedot.

Käytännössä kyseessä olisi avoin aselupa tietylle asetyypille. Mikäli tämä ehdotus toteutettaisiin, tulisi vaihdon joka tapauksessa tapahtua siten, että alkuperäinen ase tuhotaan, mieluiten tuomalla se poliisille, koska muutoin vaarana on se, että asealan elinkeinoluvan haltijoiden varastot olisivat hetken päästä täynnä huonokuntoisia vaihtoaseita, jotka tavalla tai toisella päätyvät kiertoon.

Toinen kysymyksiä herättävä asia ampuma-aseiden vaihtojärjestelmässä olisi se, kun valitaan asetta, johon vanhaa asetta ollaan vaihtamassa. Mikäli aseluvalla on ase, jonka valmistus on lopetettu kokonaan tai malliin on tehty muutoksia, joiden jälkeen kyse onkin hieman erilaisesta aseesta, asiassa syntyisi ongelmia. Tilanteessa syntyisi vaikeuksia vetää raja vaihto-oikeuden ja käytännössä eri aseen hankkimisen välille.

Useat lausunnonantajat ovat toivoneet, että voisivat osallistua asedirektiivin täytäntöönpanoon liittyen asetusten laatimiseen. Suomen Reserviupseeriliitto on esittänyt myös, että lain toimeenpanosta tehdään arviointi 2 - 3 vuoden kuluttua ampuma-aselain voimaantulosta.

Sisäministeriö toteaa, että hallitukseen esitykseen liittyvät asetusluonnokset on valmisteltu ja toimitettu hallintovaliokunnalle ja ne on tarkoitus lähettää laajalle lausuntokierrokselle keväällä 2019. Poliisi seuraa ampuma-aselain toimivuutta osana jatkuvaa lupahallinnon ja -valvonnan seurantaa ja arviointia.